

Bestuursrapportage 2025

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE Lelystad
telefoon: (0320) 274 911
waterschap@zuiderzeeland.nl
www.zuiderzeeland.nl

Inhoudsopgave

Tussentijds beeld 2025	3
De programma's	4
1. Programma Bestuur en omgeving.....	5
1.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Bestuur en omgeving	7
1.2 Voortgang Speciale projecten Bestuur en omgeving	8
2. Programma Waterveiligheid	10
2.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Waterveiligheid	12
2.2 Voortgang speciale projecten Waterveiligheid.....	13
2.3 Stand van zaken investeringen 2025 waterveiligheid	16
3. Programma Voldoende en gezond water	17
3.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Voldoende en gezond water	19
3.2 Voortgang speciale projecten Voldoende en gezond water.....	20
3.3 Stand van zaken investeringen 2025 voldoende en gezond water	22
4. Programma Schoon, gezuiverd water	23
4.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Schoon, gezuiverd water	24
4.2 Voortgang speciale projecten Schoon, gezuiverd water.....	26
4.3 Stand van zaken investeringen 2025 schoon, gezuiverd water.....	28
5. Programma Financiën, organisatie en informatie	29
5.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Financiën, organisatie en informatie.....	31
5.2 Stand van zaken investeringen 2025 Financiën, organisatie en informatie.....	32

Tussentijds beeld 2025

Met deze Bestuursrapportage krijgt het Algemeen Bestuur tussentijds inzicht in de uitvoering van de begroting 2025. De rapportage laat zien welke maatregelen op koers liggen en welke maatregelen in 2025 extra aandacht vragen. De rapportage schetst een realistisch beeld: van behaalde resultaten waar we trots op mogen zijn, tot uitdagingen die ons vragen om gerichte inzet en prioritering.

Samen 25 jaar vieren

In 2025 viert Waterschap Zuiderzeeland zijn 25-jarig bestaan. Met inwoners, partners en collega-waterschappen staan we stil bij een kwart eeuw werken aan waterveiligheid, voldoende en schoon water. Het jubileum laat zien wat we hebben bereikt en welke kansen en uitdagingen er voor ons liggen.

Primaire processen op orde; omgaan met extremen

Het jaar 2025 begon met een uitzonderlijk droog voorjaar, gevolgd door lokaal een zware bui in juli met wateroverlast. Dankzij snelle inzet van gemalen en nauwe samenwerking met aannemers bleef de overlast beperkt. Tegelijkertijd zijn belangrijke stappen gezet in onderhoud en versterking van onze keringen, zuiveringen en gemalen.

Grote stappen voor waterveiligheid

Met de start van de realisatiefase van de Versterking IJsselmeerdijk en de voortgang in de voorbereidingen voor de Ketelmeerdijk-Vossemeerdijk zetten we belangrijke stappen om onze keringen te versterken. Deze projecten maken ons gebied klaar voor de toekomst en vragen om zorgvuldige samenwerking met partners en omgeving.

Aanpak voor waterbeschikbaarheid

Het Algemeen Bestuur stelde in juni de Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid vast. De aanpak richt zich op bewustwording, zuinig omgaan met water, water vasthouden en slim verdelen. Zo wordt er een pilot in het gebied Eendentocht/Meerkoetentocht voorbereid om meer water vast te houden en verkennen we mogelijkheden om in perioden met voldoende water in het IJsselmeergebied extra water te benutten voor aanvulling en doorspoeling van nieuwe wateraanvoergebieden.

Vooruitgang in duurzaamheid en innovatie

De eerste resultaten van onze energiestrategie worden zichtbaar, met besparingen en CO₂-reducties. Toch blijven uitdagingen bestaan, zoals netcongestie en het behalen van klimaatdoelen. Ook op het vlak van circulariteit zetten we stappen, bijvoorbeeld via een pilot voor hergebruik van materialen.

Een aantal maatregelen lopen langer, waaronder water en bodem

Zoals ieder jaar zijn er activiteiten die langer lopen door complexiteit of afhankelijkheden, bijvoorbeeld de stresstest voor het watersysteem en ontwikkelingen rond water en bodem. Met een bijgestelde planning en gerichte inzet zorgen we dat we aan deze belangrijke maatregelen blijven werken.

Leeswijzer

De Bestuursrapportage richt zich op de voortgang van de programma's, tot en met augustus van dit jaar. Gevisualiseerd met voortgangscirkels. Deze cirkels geven per onderwerp aan wat de status is. Het bestuur krijgt zo in één oogopslag een indruk van de stand van zaken binnen een programma. Er is aandacht voor afwijkingen in positieve of negatieve zin. De focus ligt op onderwerpen die om aandacht van het bestuur vragen. Tot slot wordt per programma gerapporteerd over de speciale en reguliere investeringen. De voortgang van de maatregelen is aangegeven met behulp van symbolen, zoals hieronder weergegeven. De betekenis van de symbolen is als volgt:

	Uitvoering activiteiten en maatregelen volgens begroting 2025.
	Uitvoering activiteiten en/of maatregelen wijkt af van begroting 2025, maar realisatie wordt wel verwacht binnen de periode van de meerjarenraming.
	Uitvoering activiteiten en/of maatregelen wijkt af van begroting 2025 en realisatie wordt niet binnen de periode van de meerjarenraming verwacht.
	Realisatie nog niet gestart en deze maatregel zal wel conform planning gaan starten.
	Realisatie afgerond.
	Bijzondere mijlpaal en/of prestatie bereikt in 2025.

De programma's

1. Programma Bestuur en omgeving

Functionele overheid

★ Ons waterschap staat dit jaar volop in de schijnwerpers. Op 14 juni 2025 vierden we met ruim 1.400 bezoekers ons 25-jarig bestaan, met veel collega's gaven we inwoners en andere belangstellenden zoals werkzoekenden een kijkje in de keuken. Ook was het Waterschapscongres vanuit de Unie van Waterschappen dit jaar in ons beheergebied. Voor AB-, DB- en directieleden van alle Nederlandse waterschappen organiseerden we zes excursies waarbij we ons waterwerk lieten zien.

Ons waterschap heeft per 1 januari 2025 een onafhankelijke Rekenkamer met enkel externe Rekenkamerleden. Op 25 maart 2025 stemde het AB in met het advies van de vertrouwenscommissie voor herbenoeming van dijkgraaf mevrouw H.C. Klavers.

Als waterschap werken we het convenant "Flevolandse Norm 2.0", met als doel het tegengaan van ondermijning, uit en vertalen dit in concrete acties. In mei 2025 nam het AB als eerste waterschapsbestuur deel aan een workshop over weerbaarheid tegen oneigenlijke druk van buitenaf.

Per 1 januari 2026 verandert het belastingstelsel van de waterschappen, met meer ruimte om keuzes te maken in de verdeling van kosten per categorie. In september 2025 stelt het AB de kostentoedelingverordening vast voor 2026. Verder zijn de rechtmatigheidsverordeningen aangepast. Naar aanleiding van de bij de jaarrekening 2024 geconstateerde onrechtmatige aanbestedingen worden de geformuleerde verbeteracties opgepakt.

De kern van de nieuwe communicatiestrategie blijft een communicatieve organisatie met een communicatief bestuur. De strategie is in concept opgesteld en komt in het najaar van 2025 in het AB. Het project geschiedschrijving ligt door omstandigheden tijdelijk stil.

Voorafgaand aan de bestuursvergadering in juni is een portret van de koning onthuld, waarin kunstenares Marianne Brooijmans hem verbeeldt in verbinding met ons beheergebied.

De crisisorganisatie is dit jaar twee keer opgeschaald: één keer vanwege een intern documentlek, en één keer in aanloop naar een demonstratie van de FNV. Daarnaast waren er vijf crisisoefeningen en zijn er nog zeven gepland: dat is conform planning en alle teams zijn meerdere keren beoefend. Bij deze oefeningen ligt de nadruk op het verbeteren van de communicatie en informatie-uitwisseling tussen het veld en de crisisorganisatie op kantoor.

In het voorjaar 2025 is een second opinion gevraagd over de aanslagoplegging van het buitendijks water. Daaruit kwam naar voren dat het standpunt van het waterschap wordt bevestigd, namelijk dat de watersysteemheffing in Rijkswater vanaf 2024 juridisch goed onderbouwd is.

Verplichtingen en vragen vanuit de Wet open overheid (Woo) nemen verder toe. In Q3 van 2025 is de aansluiting van het publicatieplatform (DiVault) op de Woo-index gerealiseerd, waarmee een belangrijke stap is gezet richting de landelijke verplichtingen. Het aantal Woo-verzoeken stijgt, dankzij procesverbeteringen worden de wettelijke termijnen gehaald.

We hebben de implementatie van onze visie op dienstverlening grotendeels afgerond. We blijven werken aan de balans tussen digitale en persoonlijke dienstverlening. Bij een meting onder aanvragers

van een omgevingsvergunning blijkt dat ze dienstverlening als ingewikkeld ervaren. Ze zijn wel positief waar het gaat om contact met het waterschap voor ondersteuning.

Eind maart 2025 zijn interne documenten, waaronder een adviesrapport "Advies Beleidshuis & Beleidscyclus", gedeeld met de fractievoorzitters van het Algemeen Bestuur en met Omroep Flevoland. Op 10 juni sprak het AB over de bewuste documenten voorzien van een juridische duiding en een plan van aanpak op hoofdlijnen. Het AB gaf het college van Dijkgraaf en Heemraden opdracht het plan van aanpak uit te voeren.

Vroegtijdig samenwerken

Het waterschap is vroegtijdig betrokken bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen. Hierbij wordt kennis ingebracht over watersysteem, waterkeringen en waterketen bij locatiekeuze en bij de inrichting van gebieden, bijvoorbeeld bij de inpassing van de voorzieningen voor Defensie. Ook werken we samen met de regio en het rijk aan de Strategische Agenda Flevoland en de actualisatie van de uitvoeringsagenda 2026-2027. Daarnaast brengen we bijvoorbeeld kansen en belangen in bij de provincie in trajecten voor 'de Visie op de Landbouw' en 'Ambitiedocument Landelijk Gebied'.

We doen al veel vanuit ons beleid en onze verordeningen om gewenste ontwikkelingen te stimuleren en ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan. Daarnaast ontwikkelen we samen met de provincie Flevoland een web-applicatie waarin op eenvoudige wijze informatie gevonden kan worden die van belang is bij het maken van ruimtelijke keuzes. We hebben echter meer nodig om iedereen mee te krijgen en daarom werken we momenteel proces uit waarmee we het gebied ingaan om gezamenlijk tot het nieuwe verhaal van water en bodem sturend voor ons beheergebied te komen. Samen met de overheden, maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven in ons gebied creëren we zo een toekomstbestendig watersysteem en een gezonde bodem.

In het najaar bieden we de eerste wijzigingen in de Waterschapsverordening ter vaststelling aan het AB aan. Het gaat om wijzigingen n.a.v. de Omgevingswet en wijzigingen die samenhangen met de actualisatie van de beleidsregels keringen. We leggen de laatste hand aan de actualisatie van de Legger Watersysteem. De Legger is nog niet zo compleet als gewenst: daar werken we de komende periode aan verder.

Toekomstig handelen

We werkten in de eerste helft van 2025 samen met andere Flevolandse overheden aan een zogenaamde 'bovenregionale stresstest', zoals afgesproken in de landelijke Beleidstafel Wateroverlast en Hoogwater. Ook werkte het waterschap aan het uitvoeren van de watersysteemtoets. De uitkomsten hiervan geven het waterschap inzicht in de impact van droogte en extreme neerslag op het watersysteem.

In 2025 is het bestuurlijk proces gestart over de voortzetting van de Agenda Biodiversiteit. De evaluatie is de basis voor de besluitvorming dit najaar over de inzet de komende jaren.

In 2025 zijn de eerste resultaten van de inspanningen op de energiestrategie zichtbaar. Inmiddels hebben we een jaar ervaring met de afname van Windpark Hanze. Uit de evaluatie (AB september 2025) blijkt dat dit, tezamen met aangepaste sturing op het energieverbruik, ook financiële voordelen met zich meebrengt. Ook op het vlak van CO2-reductie zijn de inspanningen te zien: de scope-2-uitstoot (indirecte emissies van aangekochte energie) is in de klimaatmonitor sterk gedaald. Echter is meer inspanning nodig om de klimaatdoelen voor 2030 te behalen, zoals duurzaam opdrachtgeverschap, mobiliteit en het dieselverbruik op gemaal Wortman. Netcongestie blijft een uitdaging, zeker nu de oplossing ervan laat wachten tot minstens 2033. Dit betekent dat wij de samenwerking met de omgeving en de netbeheerder nog meer opzoeken om onze taken en opgaven te kunnen blijven doen en zoeken we naar maatregel binnen het huidige aansluitvermogen.

De eerste contouren van de visie circulariteit zijn zichtbaar. Eind 2025 volgt een beeldvormende vergadering met het AB over dit thema. In 2025 voeren we een pilot uit met de tool DuSpot om hergebruik binnen en buiten de organisatie te stimuleren. Ook werken we samen met Circogemaal om de renovatie van rioolgemalen meer circulair te maken.

1.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA BESTUUR EN OMGEVING

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2025-2029. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2024 gepresenteerd.

Maatregelen Functionele overheid	2025	Vergelijk: 2024
Implementeren van nieuwe wetgeving, waaronder de aanpassing van het belastingstelsel, de rechtmatigheidsverklaring door het college en de verplichting een rekenkamer in te stellen met alleen externe leden. <i>Toelichting: het deel van de maatregel over het instellen van een externe Rekenkamer is afgerond, het nieuwe belastingstelsel gaat op 1 januari 2026 in en de rechtmatigheidsverantwoording wordt voor het eerst afgegeven over het verslagjaar 2025.</i>	😊 ✓	😊
Uitvoeren van het beleidskader Internationale samenwerking (doorlopend), bijvoorbeeld de uitvoering van de Blue Deal Awash partnership (Ethiopië).	😊	😊
In 2025 bepaalt het AB de ambitie en middelen voor de implementatie van de Dutch Water Authorities (DWA) visie 2030. <i>Toelichting: Wij starten het bestuurlijk traject voor concretiseren van ambitie en middelen voor Internationale Kennisagenda in het 4e kwartaal, waarbij we begin 2026 een besluit voorzien.</i> <i>Nieuwe maatregel: In 2026 bepaalt het AB de ambitie en middelen voor implementatie van de Dutch Water Authorities (DWA) visie 2030.</i>	😐	😐
Onderhouden en verbeteren onze calamiteitenorganisatie (doorlopend), bijvoorbeeld door het uitvoeren van crisisoefeningen.	😊	😐
Actualiseren en doorlopend uitvoeren van onze communicatiestrategie (doorlopend).	😊	😊
Gepaste aandacht voor het 25-jarig bestaan van het waterschap, inclusief geschiedschrijving (2025). <i>Toelichting: We geven op gepaste manier aandacht aan het 25-jarig bestaan van het waterschap. Echter ligt het project geschiedschrijving tijdelijk stil.</i>	😐	😊
De visie op dienstverlening is eind 2026 geïmplementeerd.	😊	—

Maatregelen Vroegtijdig samenwerken	2025	Vergelijk: 2024
Ontwikkelen van de agenda Water en Bodem Sturend (2025). <i>Toelichting: Deze agenda voor het ontwikkelen van aanvullend beleid conform "water en bodem sturend" volgt nadat we het juiste verhaal het over het water en de bodem in ons werkgebied hebben gemaakt.</i> <i>Nieuwe maatregel: Ontwikkelen van het gezamenlijke verhaal over water en bodem in ons beheergebied (2026).</i>	😐	😊
Instrumenten aanpassen op basis van de inzichten van 'water en bodem sturend' (Waterschapsverordening, watertoets, kaartverhalen) (2025). <i>Toelichting: We ontwikkelen beleid (compensatie verhard oppervlak, zoetwaterbeschikbaarheid e.d.) en prioriteren het ontwikkelen van nieuw beleid in de beleidsagenda dat vervolgens wordt uitgewerkt in instrumenten zoals onze verordening.</i> <i>Nieuwe maatregel: Het opstellen een beleidsagenda op voor het actualiseren en het maken van aanvullend beleid voor "water en bodem sturend" (2026) en vertalen naar regelgeving, verordeningen, toetsingskaders en informatiebronnen (doorlopend).</i>	😐	—
Ontwikkelen van handvatten, informatie en producten waarmee we onze gebiedspartners zelf afwegingen kunnen laten maken (2025).	😊	—
Verder ontwikkelen van strategisch omgevingsmanagement en omgevingsgericht werken met onze gebiedspartners (doorlopend).	😊	—
Adviseren bij plan- en beleidsvorming van omgevingspartners (gebiedsprocessen) (doorlopend), zoals: - Almere Oosterwold, Duin en Pampus, - Oostvaardersoever,	😊	😊

- Lelystad Waterfront, - Deltaprogramma's. Continueren van inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving (doorlopend). <i>Toelichting: De versterking van het VTH-domein (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) vraagt om voortdurende afstemming tussen vergunningverlening, toezicht, beleid en juridische zaken. Inmiddels is, met vereende kracht, de personele capaciteit op orde, maar de tijdige verwerking van alle vergunningaanvragen blijft een zorg. Ondanks deze uitdagingen worden alle prioriteiten uit het uitvoeringsprogramma actief opgepakt.</i> Samenwerken via het samenwerkingsverband Samen maken we Flevoland om de Strategische Agenda Flevoland uit te werken, met specifieke aandacht voor de integratie van de pijler Robuust natuurlijk fundament (doorlopend).		
Het uitdaagrecht een plaats geven in het participatiebeleid (2025). <i>Toelichting: Het uitdaagrecht als onderdeel van het participatiebeleid heeft even stilgelegen. Ondertussen is de samenwerking met de Flevolandse overheden op het gebied van participatie aangehaald om een "Flevolandse" aanpak te maken.</i> <i>Nieuwe maatregel: Het uitdaagrecht een plaats geven in het participatiebeleid (2026).</i>		

Maatregelen Toekomstig handelen	2025	Vergelijk: 2024
Implementeren van onze Klimaataanpak en Energiestrategie (2027). Implementeren van onze Agenda Biodiversiteit (2030); bijvoorbeeld verkennen of ons instrumentarium (schouw, watertoets) aanpassing vraagt, biodivers maaibeheer en biodivers inrichten van waterschapsterreinen en -gebouwen. Uitvoeren van een stresstest om de grenzen van het water- en bodemsysteem beter te kunnen duiden en kwantitatief te onderbouwen (2025). <i>Toelichting: Personeelwisselingen en complexiteit van het onderwerp leidden tot uitloop in de planning. Sinds juli is het projectteam weer op orde. De eerste stap is net afgerond.</i> <i>Nieuwe maatregel: Uitvoeren van een verkenning om de grenzen van het water- en bodemsysteem beter te kunnen duiden en kwantitatief te onderbouwen (2026)</i> De legger, waterschapsverordening en onderhoudsverordening, als omgevingsdocumenten, actueel en compleet houden (doorlopend) In samenwerking met de provincie delen van de waterbeelden voor de zogenaamde 'bovenregionale stresstest' met gemeenten binnen het samenwerkingsverband Klimaatadaptief Flevoland (2027).¹ Procesvoorstel implementatie generatietoets opstellen om de impact van besluiten op verschillende generaties mee te wegen (2025). <i>Toelichting: De in het collegeplan genoemde generatietoets wordt geherformuleerd tot de brede welvaart analyse, mede naar aanleiding van de bestuursconferentie in 2024.</i> <i>Nieuwe maatregel: Procesvoorstel implementatie brede welvaart analyse om de impact van besluiten op verschillende generaties hier en nu, later en elders mee te wegen (2025).</i>	 	

1.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN BESTUUR EN OMGEVING

Speciaal exploitatieproject	Programma
Oosterwold	Bestuur en omgeving
Wat is het doel van dit project? Waterschap Zuiderzeeland participeert in de gebiedsontwikkeling Oosterwold in brede zin vanuit onze rol en verantwoordelijkheid. Samen met de gemeente Almere, gemeente Zeewolde en de provincie Flevoland geven we vanuit ieders verantwoordelijkheden invulling aan deze ontwikkeling.	

¹ Voorheen was de maatregel geformuleerd als 'Delen uitkomsten tweede ronde stresstesten Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie met gemeenten vanuit het samenwerkingsverband Klimaatadaptief Flevoland (2027)'. Het gaat voor deze maatregel om de waterbeelden voor de bovenregionale stresstest.

Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project?

Oosterwold is een speciaal project omdat de gemeenten Almere en Zeewolde kozen gekozen voor een organische ontwikkeling. Doordat veel verantwoordelijkheden bij de bewoners zijn neergelegd, zijn er risico's voor de waterkwaliteit en op het gebied van wateroverlast en watertekort.

Wat hebben we gedaan in 2025 en wat gaan we nog doen?

Samenwerkingsovereenkomst Water: Er is op dit moment geen aanleiding voor een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst Water. Het heeft de voorkeur om zo veel mogelijk gebruik te maken van publiekrechtelijke instrumenten zoals vergunningen.

Tijdelijke decentrale zuivering: De decentrale zuivering is technisch operationeel, maar bevindt zich nog in de fase van optimalisatie. Hierdoor loost zij vooralsnog op het riool in plaats van structureel op het oppervlaktewater. Samen met de gemeente en gebiedsorganisatie wordt er gewerkt aan een calamiteitenplan, communicatieplan en een monitoring/innovatieplan. Dit alles gebaseerd op de bestaand SOK. Onderdeel van deze SOK is ook een evaluatiemoment in het derde jaar (2026) zodat het waterschap op basis daarvan kan beslissen of de zuivering nog een aantal jaar, op kosten van het waterschap, draaiende wordt gehouden. Zodat de leereffecten nog groter kunnen zijn. De aanleg van de persleiding die straks de noodzaak van een tijdelijke zuivering kan vervangen loopt op schema.

Ontwikkeling deelgebied 2: De ontwikkeling van deelgebied 2 is nog niet gestart. Naar verwachting wordt hierover aan het einde van 2025 meer duidelijk.

Invulling zorgplicht inzameling afvalwater door de gemeente en interbestuurlijk toezicht: Gemeente Almere is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de individuele en collectieve zuiveringen (IBA's en CBA's). Het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd op basis van een plan van aanpak dat is opgesteld in overleg met Waterschap Zuiderzeeland en dat is goedgekeurd door de provincie. Uit monitoring blijkt dat in de kavelsloten het effect van de huishoudelijke lozingen via de IBA's/CBA's goed zichtbaar is. Fosforgehalten en bacteriegehalten zijn relatief hoog en medicijnresten worden aangetroffen. De nutriëntengehalten lijken daarbij wel 'stabiel'. In de omliggende tochten is de invloed minder. Hier worden wel medicijnresten aangetroffen.

Waterbeschikbaarheid en watersysteem: In deelgebied 1a (reeds ontwikkeld gebied) voeren bewoners samen met de gemeente meerdere pilots uit om wateroverlast te voorkomen en water vast te houden. Waterschap Zuiderzeeland adviseert hierbij en verleent indien nodig en mogelijk vergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen in deelgebied 1b legt de gemeente een basiswatersysteem aan. Het waterschap geeft hierbij advies en verleent vergunningen.

Wat heeft het tot nu toe gekost in 2025 en wat gaat het nog kosten?

In 2025 zijn interne uren gemaakt voor projectmanagement, inhoudelijke expertise, juridisch en financieel advies, WOO-verzoeken, communicatie, vergunningverlening en toezicht. Adviesuren worden net als voorgaande jaren in rekening gebracht bij de gemeente Almere.

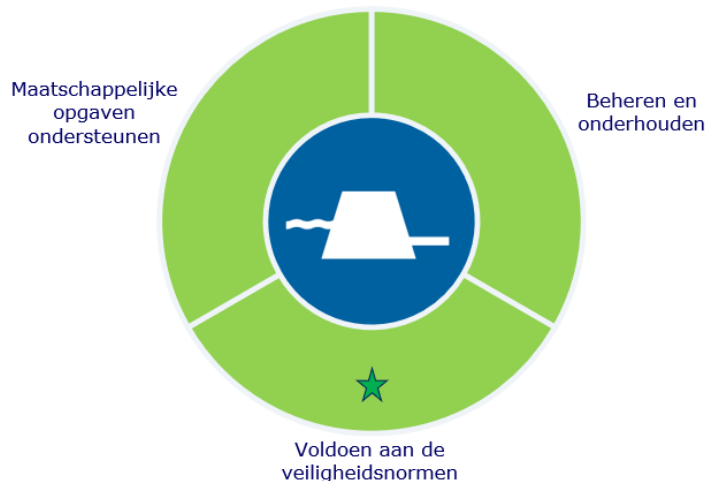
In de meerjarenraming is €175.000 geraamd voor het beheer en onderhoud van de decentrale zuivering in 2024, 2025 en 2026 (AB-voorstel Deelname decentrale zuiveringspilot Oosterwold, 5 juli 2022). Dit betreft de bijdrage van het waterschap in de beheer- en onderhoudskosten van de decentrale zuiveringsinstallatie in de eerste 3 jaar na inbedrijfstelling eind 2023 (d.w.z. €175.000 gefinancierd vanuit de subsidie, eenzelfde bedrag door de gemeente Almere en een gelijk bedrag door Zuiderzeeland).

1.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2025 BESTUUR EN OMGEVING

Geplande investeringsuitgaven 2025

Het enige investeringsproject binnen Bestuur en omgeving in de begroting betrof het project A6 Zon. Dit project is stopgezet omdat het niet is uit te voeren binnen de kaders die zijn meegegeven door het Algemeen Bestuur (AB oktober 2023). Door hoger uitvallende investeringskosten en teruglopende opbrengsten van zonneparken, onder andere door lagere SDE-subsidies, is de business case niet meer sluitend. Het Algemeen Bestuur heeft hierover voor de zomer een informatiebrief ontvangen.

2. Programma Waterveiligheid

Beheren en onderhouden

Het eerste half jaar van 2025 kenmerkt zich door weinig bijzondere omstandigheden. Het dagelijks beheer aan de keringen verloopt goed en onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd volgens het meerjarig onderhoudsprogramma. De inspectie van de keringen ligt op schema. We hebben geleerd van de moeizame aansturing vorig jaar met slechts één aannemer op meerdere bestekken. De onderhoudscontracten zijn opnieuw aan meerdere partijen gegund. Het onderhoudswerk, waaronder maaiwerk, wordt voortvarend opgepakt en uitgevoerd.

De renovatie van de Lage en Hoge Knarsluis blijkt complex. Naast schilderwerk zijn, na onderzoek, bouwkundige en elektromechanische onderdelen toe aan renovatie en wordt flora- en faunaonderzoek nog uitgezet. De definitieve aanpak moet nog worden bepaald. De huidige planning blijft vooralsnog gehandhaafd.

De terinzagelegging van de ontwerp Beleidsregels waterkeringen is succesvol afgerond. Er zijn geen zienswijzen ingebracht. Daarmee is de beleidsactualisatie waterveiligheid, op enkele formele stappen na, afgerond. De Beleidsregels waterkeringen leidde tot aanpassingen in de Waterschapsverordening. De uitwerking van de actualisatie in de legger is in gang gezet en is belegd onder maatregelen Toekomstig handelen in het programma Bestuur en omgeving.

Wij herwaarderen onze zorgplicht voor de waterveiligheid. Wij combineren daarvoor de wettelijke invulling van de zorgplicht met de inzichten uit onze jaarlijkse waterveiligheidsrapportages. Wij houden aansluiting op nieuwe ontwikkelingen in de waterveiligheid.

De waterveiligheidsrapportage 2024 is aangeboden aan onze toezichthouder, de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De ILT voert selectief toezicht uit op basis van risicoanalyses en gaf aan, op uitnodiging door het waterschap, geen aanleiding te zien voor een audit of bezoek dit jaar. Het ILT sprak hun complimenten uit over de waterveiligheidsrapportage 2023 en de beoordelingen van de primaire keringen.

We maken belangrijke stappen om het gegevensbeheer rond de keringen te verbeteren. In onze aanpak van het verbeterproces richten we ons op een scala van maatregelen. Er zijn inmiddels vier uitvoeringstrajecten opgestart.

Voldoen aan de veiligheidsnormen

★ We leveren een bijzondere inspanning bij de afronding van de planuitwerkingsfase en de gunning van de Versterking IJsselmeerdijk. Ook voor de dijkversterking KeVos rondde het waterschap de startfase af, inclusief de toekenning van krediet en HWBP-subsidie voor de verkenningsfase.

De eerste beoordeling van de Eemmeerdijs/Gooimeerdijs binnen de tweede landelijke beoordelingsronde primaire waterkeringen is afgerond en deze is door het college aangeboden aan de ILT. Met het tweede dijktraject Westermeerdijs/Zuidermeerdijs zijn we al geruime tijd bezig.

Voor het innovatieproject Natuurwaarderingsmethodiek diende het waterschap een subsidieaanvraag in bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Dit project richt zich op het ontwikkelen van een uniforme en praktisch toepasbare methode om de natuurwaarde binnen dijkversterkingsprojecten te meten en te waarderen. Het bestuur stemde in met de uitvoering, onder de voorwaarde dat de subsidie door het HWBP wordt toegekend. Bij goedkeuring start het project eind september 2025.

In het kader van de herijking van het HWBP spraken de waterschappen en het Rijk af om samen € 2,5 miljard extra beschikbaar te stellen voor de landelijke programmering 2030–2036. Het Rijk stelde eerst € 1 miljard beschikbaar en vult later € 250 miljoen aan. Dit bedrag was en is bedoeld om landelijk meer projecten te kunnen uitvoeren. Zuiderzeeland zet zich actief in binnen landelijke en regionale werklijnen om de eigen projecten stevig te positioneren. Daarbij volgen wij nauwgezet de ontwikkeling van het HWBP-ontwerpprogramma 2027–2038 en de betekenis daarvan voor onze projecten. In dit programma is nu niet langer alleen de verkenningsfase van Ketelmeerdijs–Vossemeerdijs opgenomen, maar ook de planuitwerking en realisatiefase. Dit betekent een concrete borging van deze dijkversterking binnen de landelijke programmering.

Met ons versterkingsprogramma geeft het waterschap invulling aan zijn zorgplicht: het tijdig en zorgvuldig versterken van onze dijken, zodat inwoners, ondernemers en recreanten, hun investeringen en bezittingen nu en in de toekomst beschermd blijven. De uitvoering van het versterkingsproject Inlaat Repelweg verloopt een half jaar sneller dan gepland. Het waterschap voert het project voor het stormseizoen 2025-2026 uit. Alle versterkingen benoemd in de maatregel zijn uitgevoerd. De maatregel wordt in de B&MR 2026-2030 gewijzigd in "Toetsen, rapporteren en versterken van regionale en overige keringen (doorlopend)."

Maatschappelijke opgaven ondersteunen

Waterschap Zuiderzeeland is voor wat betreft waterveiligheid goed aangesloten bij de ruimtelijke ontwikkelingen met een waterveiligheidsvraagstuk, zoals Almere Duin, Lelystad Waterfront en Almere Pampus. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst met gemeente Almere is getekend en het AB is hierover geïnformeerd. Gemeente Lelystad werkt twee alternatieven uit voor de ontwikkeling Lelystad Waterfront, met en zonder landaanwinning. Wij zijn hierbij betrokken en verwachten eind 2025 een besluit over het voorkeursalternatief.

Het project Oostvaardersoevers is verder ontwikkeld. Er worden drie kunstwerken aangelegd voor de uitwisseling van water en nutriënten tussen de Oostvaardersplassen, Lepelaarplassen en het Markermeer. We stelden ontwerpuitgangspunten op voor de waterveilige inpassing van de vispassage bij het gemaal Blocq van Kuffeler.

De aanbesteding door de provincie Flevoland van de Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF) is vertraagd. De verwachting is dat dit najaar de provincie met alle betrokken partijen contracten-overeenkomsten ondertekend, waarna de aanbesteding eind 2025 opstart. De opdrachtverlening vindt plaats in 2026.

Het project A6 Zon IJsselmeerdijs komt niet tot uitvoering door hoger uitvallende investeringskosten en teruglopende opbrengsten. De energieneutraliteit van het waterschap wordt niet langer ondersteund door de aanleg van zonnepanelen op keringen. De bijdrage aan een energieneutraal waterschap wordt anders ingevuld. In de B&MR 2026-2030 wordt de maatregel aangepast tot "Bijdragen aan een energieneutraal waterschap, bijvoorbeeld door de inzet van geëlektrificeerd materieel bij dijkversterkingen en beheer en onderhoud (doorlopend)."

2.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA WATERVEILIGHEID

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2025-2029. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2024 gepresenteerd.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2025	Vergelijk: 2024
Beheren, onderhouden, monitoren en inspecteren van de keringen (doorlopend).		
Actualiseren van het waterveiligheidsbeleid en dit een plek geven in de geactualiseerde Waterschapsverordening en de legger (2025). <i>Toelichting: De terinzagelegging van de ontwerp Beleidsregels waterkeringen is succesvol afgerond. Er zijn geen zienswijzen ingebracht. Daarmee is de beleidsactualisatie waterveiligheid, op enkele formele stappen na, afgerond. De Beleidsregels waterkeringen leidde tot aanpassingen in de Waterschapsverordening. De uitwerking van de actualisatie in de legger waterkeringen wordt in 2026 gang gezet. De Legger Keringen is belegd als maatregelen onder Toekomstig handelen in het programma Bestuur en omgeving.</i> <i>Nieuwe maatregel: Actualiseren van het waterveiligheidsbeleid en dit een plek geven in de geactualiseerde Waterschapsverordening en de Legger Keringen (vanaf 2026).</i>		
Opstellen jaarlijkse waterveiligheidsrapportage t.b.v. Inspectie Leefomgeving en Transport (toezichthouder) (2025).		
Uitwisselen van kennis en data tussen de processen 'beheren en onderhouden', 'beoordelen' en 'versterken', zodat de levensloop van de kering centraal staat (doorlopend).		

Maatregelen Voldoen aan de veiligheidsnormen	2025	Vergelijk: 2024
Beoordelen van de primaire keringen (2023-2035).		
Het versterken van de IJsselmeerdijk, via het Hoogwaterbeschermingsprogramma zodat deze voldoet aan de gestelde normen. De uitvoering van deze maatregel is voorzien na 2025.		
Het versterken van de Ketelmeerdijk-Vossemeerdijk, via het Hoogwaterbeschermingsprogramma, zodat deze weer aan de vereiste normen voldoet. De uitvoering van deze maatregel is gepland vanaf 2029.		
Toetsen, rapporteren en versterken van regionale en overige keringen (doorlopend), waaronder de start van de verkenning van afgekeurde kunstwerken in de regionale kering achter de Kadoelerkeersluis (onder andere gemaal Smeenge en inlaat Repelweg in 2027).		

Maatregelen Maatschappelijke opgaven ondersteunen	2025	Vergelijk: 2024
Verkennen – en indien mogelijk – realiseren van meekoppelkansen (gelijktijdig uitvoerbare initiatieven van burgers en bedrijven bij grootschalig onderhoud of versterking van een kering (doorlopend); bijvoorbeeld bij de versterking van de IJsselmeerdijk (vooroevers).		
Openstaan voor maatschappelijke initiatieven van anderen die, waar mogelijk, uitvoering kunnen krijgen op keringen (doorlopend) bijvoorbeeld Almere Duin, Maritieme Servicehaven Flevoland.		
Bevorderen van de biodiversiteit door onder andere aangepast onderhoud of het inzaaien van andere kruiden/grasmengsels (doorlopend).		
Bijdragen aan een energieneutraal waterschap, bijvoorbeeld door de inzet van geëlektrificeerd materieel bij beheer en onderhoud en de aanleg van zonnepanelen op keringen (doorlopend).		

2.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN WATERVEILIGHEID

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
IJsselmeerdijk	Waterveiligheid	Geheim verklaard door DenH op 22-10-2024 en herbevestigd op 04-03-2025 (subsidieaanvraag) en 20-05-2025 (kredietaanvraag)	Totale afronding: 2030
Startfase verkenning	Verkenningsfase	Planuitwerkingsfase	X Realisatiefase
			Afgerond
Kaders die van toepassing zijn • Robuuste realisatie versterkingsopgave van het HWBP voor wat betreft IJsselmeerdijk (Kaders voor HWBP-projecten, AB 30 juni 2020). • Duurzame versterking, rekening houdend met de kaders voor duurzaamheid (collegeplan, SER Energieakkoord, Masterplan Duurzame Energie, Ontwikkelagenda grondstoffen, Green Deal Duurzaam GWW 2.0). • Waar mogelijk toepassen van snellere, goedkopere of slimme oplossingen (innovatie). • Vormgeven van het participatieproces volgens de Omgevingswet.			
Toelichting voortgang 2025 In de zomer van 2025 is conform planning de planuitwerkingsfase van de Versterking IJsselmeerdijk afgerond en de realisatiefase gestart. Ter afronding van de planuitwerkingsfase is in het najaar van 2024 en in de eerste helft van 2025 de projectbesluitprocedure doorlopen en is het Projectbesluit vastgesteld door ons college en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland. In deze periode vond ook de aanbesteding van het realisatiecontract plaats. Op 2 juli 2025 is deze aanbesteding afgerond en is een aannemerscombinatie gecontracteerd voor realisatie van de dijkversterking. Voor financiering van de realisatiefase stelde het AB op 10 juni het uitvoeringskrediet voor de realisatie van het werk vast. Belangrijke onderliggers voor dit krediet vormen de subsidie van het HWBP, de bijdragen van de bestuurlijke partners RWS, provincie Flevoland, gemeente Dronten en gemeente Lelystad en de eigen bijdrage van het waterschap. De afspraken over deze subsidies en bijdragen zijn in 2025 geformaliseerd. De tweede helft van 2025 staat vooral in het teken van het opstarten van de realisatiefase, het verder uitwerken van het aanbiedingsontwerp door de aannemerscombinatie en de concrete voorbereiding op de realisatie van de werkzaamheden buiten. Daarnaast worden in een beroepsprocedure de ingestelde beroepen op het Projectbesluit afgehandeld. Na afronding van de ontwerpfasen start de uitvoering buiten. In 2028 verwachten we de werkzaamheden aan de bestaande dijk af te ronden en op te leveren. De realisatie van de nieuw aan te leggen vooroeverdam inclusief de ecologische inrichting van de vooroever wordt afgerond en opgeleverd in 2030.			

Speciale investering		Programma		Financieel	Planning
Ketelmeerdijk - Vossemeerdijk		Waterveiligheid		€ 736.131 (eigen aandeel Verkenningfase)	Totale afronding: 2033
Startfase	X	Verkenningfase	Planuitwerkingsfase	Realisatiefase	Afgerond
Kaders die van toepassing zijn Naast de al vastgestelde kaders voor de HWBP-opgave (AB 30 juni 2020) worden voor het project de volgende concrete kaders gesteld: - Doel van het project is het versterken van dijktraject 8-4 (Ketelbrug tot Roggebotbrug), zodat het project voldoet aan de vigerende normen. - Hoogwaterbeschermingsprogramma 2026-2037. - Duurzame versterking, rekening houdend met de kaders voor duurzaamheid (collegeplan, SER Energieakkoord, Masterplan Duurzame Energie, Ontwikkelagenda grondstoffen, Green Deal Duurzaam GWW 2.0). - Waar mogelijk toepassen van snellere, goedkopere of slimme oplossingen (innovatie). - Vormgeven van het participatieproces conform de Omgevingswet. - Kosten: - Het investeringskrediet voor de Verkenningfase van €7.685.311 (AB 22 april 2025). - Het krediet en de subsidie voor de Planuitwerking- en Realisatiefase wordt separaat aangevraagd en onderbouwd door een door het HWBP goed te keuren Plan van Aanpak.					
Toelichting voortgang 2025 De voorbereidingen zijn gestart in 2023 en van begin 2024 tot voorjaar 2025 is de startfase doorlopen. Dit heeft geleid tot een plan van aanpak voor de Verkenningfase. Op basis hiervan zijn het krediet en de subsidie van het HWBP voor de Verkenningfase verkregen. In de zomer van 2025 is een ingenieursbureau gecontracteerd om een deel van de werkzaamheden uit te voeren. In de Verkenningfase wordt van grof naar fijn gewerkt om te komen tot de beste waterveiligheidsoplossing voor deze dijken: van mogelijke alternatieven, naar kansrijke alternatieven (voorjaar 2026), naar het voorkeursalternatief. Het voorkeursalternatief wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het AB om te komen tot de Voorkeursbeslissing (voorjaar 2027). De werkzaamheden uit de Verkenningfase resulteren begin 2027 tot een Plan van Aanpak voor de Planuitwerkingsfase. De werkzaamheden lopen conform planning: - Verkenning: Q2 2025 – Q4 2027 - Planuitwerking*: Q4 2027 – Q2 2030 - Realisatie*: Q2 2030 – Q4 2033 De huidige planning is realisatie vanaf 2030. Dit zal vanaf de komende B&MR in de maatregel worden verwerkt (in de maatregelentabel hiervoor staat namelijk 2029). <i>* De Planuitwerking en Realisatie zijn inmiddels opgenomen in de ontwerpprogrammering 2027-2038 van het landelijk HWBP. Deze projectfases zijn echter nog afhankelijk van de definitieve programmering.</i>					

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning	
Oostvaardersdijk	Waterveiligheid	€ 1.200.000 (eigen aandeel voorverkenning en startfase)	Afronding voorverkenning Q1 2026 Afronding startfase: 2027	
X				
Voorverkenning/Startfase	Verkenningsfase	Planuitwerkingsfase	Realisatiefase	Afgerond
Kaders die van toepassing zijn - Het project maakt onderdeel uit van het landelijke Programma HWBP 2026-2027 en valt binnen de afspraken en werkwijze zoals vastgelegd in de kadernota HWBP 2025. - Het Algemeen Bestuur nam op 30 juni 2020 het besluit om dijktraject 8-3 op te splitsen in twee versterkingsprojecten: de IJsselmeerdijk en Oostvaardersdijk. - Op 8 juli 2025 besloot het Algemeen Bestuur om voor de Oostvaardersdijk te starten met een voorverkenning, waarin een nadere veiligheidsanalyse wordt uitgevoerd en de omvang van de versterkingsopgave wordt vastgesteld. Aansluitend wordt de startfase doorlopen, waarin het Plan van Aanpak voor de verkenningsfase wordt opgesteld. Voor de uitvoering van deze fasen stelde het AB een krediet van 1.2 miljoen vast, waarvan 0.6 miljoen direct beschikbaar is voor de voorverkenning. De opening van het tweede deel (0.6 miljoen) voor de startfase is gedelegeerd aan het College van Dijkgraaf en Heemraden.				
Toelichting voortgang 2025 Het project Oostvaardersdijk heeft binnen het HWBP een bevroren status, wat betekent dat met zekerheid in 2027 gestart kan worden met de verkenningsfase. In de tweede helft van 2025 wordt de voorverkenning uitgevoerd om tijdig duidelijkheid te krijgen over de invloed van de voor de kust liggende leidammen op de versterkingsopgave. Deze leidammen, in beheer van Rijkswaterstaat, kunnen de mogelijk de opgave verkleinen of oplossen. De Oostvaardersdijk ligt deels binnen het gebied van de gebiedsontwikkeling Waterfront Lelystad. Een van de varianten die Lelystad onderzoekt bevat landaanwinning, wat de versterkingsopgave mogelijk (deels) kan wegnemen. De uitkomsten van de voorverkenning zijn daarom niet alleen van belang voor het waterschap en het HWBP, maar ook voor verdere afstemming met deze gebiedsontwikkeling. De resultaten vormen een belangrijke basis om gezamenlijke keuzes te maken en belangen goed op elkaar af te stemmen. De resultaten bepalen of de versterkingsopgave blijft bestaan en of het project doorgaat naar de startfase. Tijdljn: In Q3-Q4 wordt de voorverkenning uitgevoerd om tijdig duidelijkheid te krijgen over de invloed van de leidammen. De resultaten worden in Q1 2026 opgeleverd en vormen het beslismoment voor het opstarten van de startfase. Deze startfase vindt plaats in 2026, zodat het Plan van Aanpak voor de verkenningsfase gereed is bij de start in september 2027.				

2.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2025 WATERVEILIGHEID

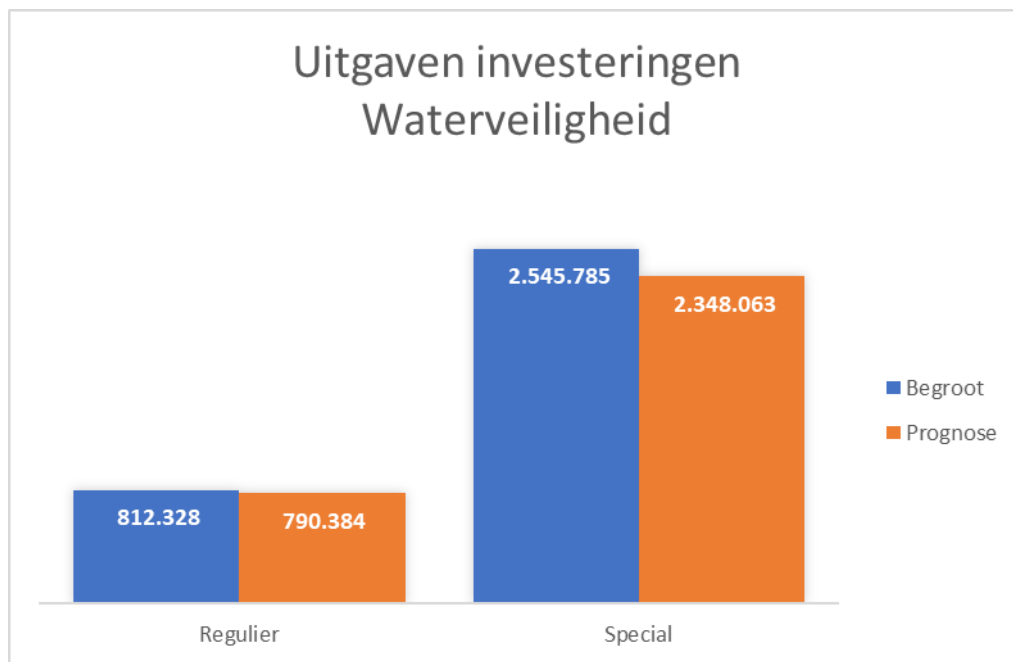
Stand van zaken investeringen 2025

In de Begroting & Meerjarenraming 2025-2029 is opgenomen dat er in 2025 vier investeringen starten. Alle projecten zijn geopend waaronder het speciale project Realisatiefase IJsselmeerdijk.

Investerings B&MR jaarschijf 2025	Te starten in 2025	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	3	3	0	0
Special	1	1	0	0
Totaal	4	4	0	0

Geplande investeringsuitgaven 2025

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst in reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Over alle projecten heen zijn er beperkte verschillen in de geraamde uitgaven voor 2025: bij de speciale projecten zijn er twee verschuivingen: voor project Realisatiefase IJsselmeerdijk is de planning een paar maanden opgeschoven waardoor verwachte uitgaven voor 2025 verlaagd zijn, daarentegen is de voorverkenning van Oostvaardersdijk al in 2025 van start gegaan.

3. Programma Voldoende en gezond water

Beheren en onderhouden

Dit jaar merkten we dat droogte en wateroverlast dicht bij elkaar kunnen zitten. Het voorjaar van 2025 was zeer droog, zacht en zonnig. Alleen in 2011 en 1976 verliep het voorjaar droger. Begin juli viel in de Noordoostpolder plaatselijk ruim 85 millimeter regen. Dankzij adequaat handelen vanuit het waterschap, in samenwerking met onze aannemers, kon de wateroverlast worden geminimaliseerd. De inzet vanuit het waterschap werd gewaardeerd door de omgeving.

Sinds 1 april 2025 is de nieuwe gedragscode voor waterschappen van kracht. Deze gedragscode vereist meer aandacht voor flora en fauna bij werkzaamheden dan de vorige gedragscodes. Bovendien is er met de komst van de nieuwe gedragscode een vergrootglas komen te liggen op het werken conform de natuurwetgeving. Dit heeft extra aandacht gevraagd tijdens de uitvoering van de wateraanvoerschouw en zomerschouw die in de kwetsbare periode worden uitgevoerd. Samen met terreinbeherende organisaties is gezocht naar oplossingen waardoor het watersysteem niet in de problemen kwam.

Eind 2024 werd het voorontwerp van Peilbesluit 't Bovenwater en Hollandse Hout opgesteld. Na enkele aanpassingen naar aanleiding van zienswijzen is het Peilbesluit door het Algemeen Bestuur vastgesteld in de vergadering van juli. Het actualiseren van peilbesluiten is een doorlopende maatregel.

Pachters van onze oevers of andere landschapselementen kunnen deze meetellen voor bepaalde subsidieregelingen en (in 2024) voor de Europese norm van 4% niet-productief bouwland. In 2024 onderzochten we of we dit ook toestaan voor ons areaal dat niet verpacht is, ook met het oog op kansen voor de versterking van biodiversiteit. Omdat dit zogenoemde medegebruik wordt beschouwd als staatssteun koos het college ervoor om dit niet toe te staan. In deze afweging is ook meegenomen dat de vraag naar medegebruik waarschijnlijk zal afnemen doordat de 4%-norm vanaf 1 januari 2025 niet meer van kracht is. Begin 2025 heeft Waterschap Zuiderzeeland de intentie voor mogelijke samenwerking met Boerderij van de toekomst uitgesproken. Het waterschap stemt met Boerderij van de Toekomst af welke projecten bijdragen aan de gezamenlijke doelstellingen en verkent hiervoor de samenwerkingsmogelijkheden.

Voorkomen van wateroverlast en watertekort

★ Na beeldvormende en opiniërende behandeling stelde het Algemeen Bestuur in juni de Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid vast. De aanpak richt zich op bewustwording, zuinig zijn met water, water vasthouden en slim verdelen van water. Onderdeel van de aanpak is een pilot in het gebied Eendentocht/Meerkoetentocht om meer water vast te houden. Voor deze pilot is SIG-subsidie aangevraagd. Daarnaast voeren we een maatschappelijke kosten baten analyse naar de mogelijkheden om, in periodes dat in het IJsselmeergebied voldoende water beschikbaar is, dit water te gebruiken voor aanvulling en doorspoeling van nieuwe wateraanvoergebieden.

De voorbereiding van de watersysteemtoetsing verliep minder snel dan gepland. Het ontwikkelen van het oppervlaktewatermodel dat daaraan ten grondslag ligt, bleek beduidend omvangrijker dan begroot. Het waterschap heeft daarom aan de provincie gevraagd om in te stemmen met latere levering van de watersysteemtoets, doch uiterlijk op 31 december 2025. De provincie stemde hiermee in.

Het gebiedsproces bodemdaling stond in de eerste helft van 2025 volop in de belangstelling. Het waterschap werkte samen met ingelanden, provincie, gemeenten en Rijksvastgoedbedrijf aan het voorbereiden van pilots. De pilots geven inzicht in wat mogelijk is met betrekking tot de waterhuishouding op en rond percelen en vormen de basis om te komen tot handelingsperspectieven. Op basis van de ontwikkelde handelingsperspectieven kunnen de procespartners besluiten over te nemen vervolgstappen. Bestuurders van waterschap en provincie zijn tijdens meerdere bijeenkomsten geïnformeerd over bodemdaling en de daarmee gepaard gaande problematiek. Ook zijn bestuurders meegenomen in de opzet van de pilots. In de tweede helft van 2025 komen de pilots in de uitvoeringsfase. Dat bestaat uit de vergunningstrajecten en het inregelen van de benodigde werkzaamheden.

De aanpak van invasieve exoten is een doorlopend proces. Er zijn steeds meer soorten die om aandacht vragen. Zo is er landelijk veel aandacht voor de overlast door de Amerikaanse Rivierkreeft. Om de omvang van de problematiek in ons beheergebied beter in beeld te brengen loopt een monitoringspilot in de Noordoostpolder.

Waterkwaliteit verbeteren

Uit monitoring blijkt dat de in 2022 opgeleverde vispassage bij gemaal Vissering functioneert, maar er maken minder vissen gebruik van dan verwacht. Dit is een leerpunt dat is meegenomen bij het ontwerp voor de vispassage bij gemaal De Blocq van Kuffeler. In 2025 wordt de vispassage nog gemonitord en om de instellingen te optimaliseren.

De baggertool uit het doelen overige wateren traject 'Hot spots waterkwaliteitsbaggeren' is gereed en wordt ingezet. Op locaties waar vanuit waterkwantiteit baggeren noodzakelijk is wordt afgewogen of extra baggerinspanning noodzakelijk is voor waterkwaliteit. Met dit beslismodel wordt de kans bepaald of de waterkwaliteit structureel verbeterd door baggeren tot de vaste bodem. Vanaf 2026 wordt er daadwerkelijk baggerwerk ingepland dat met de tool is beoordeeld. Om de tool in alle gebieden effectief in te kunnen inzetten moeten aanvullende data worden verzameld.

In 2021 zijn de waterkwaliteitsdoelen voor de overige wateren stedelijk gebied vastgesteld. De uitvoering van de maatregelen ligt voor een belangrijk deel bij de gemeenten. Behalve op Urk zijn in de verschillende gemeenten maatregelen gestart.

Voor overige wateren in natuurgebieden zijn werkdoelen afgeleid. De provincie is bezig met het proces om de doelen vast te stellen samen met de natuurpartners en het waterschap.

De herijking van de ABW-samenwerking is in volle gang. De herijking heeft ertoe geleid dat er in de eerste helft van 2025 weinig nieuwe activiteiten zijn uitgevoerd. Als gevolg hiervan zal het ABW-budget 2025 niet geheel worden uitgeput.

Een extern bureau voert berekeningen uit voor de actualisatie van de water en stoffenbalans. Op basis hiervan worden de nutriëtennormen voor de KRW-waterlichamen in ons beheergebied tegen het licht gehouden en waar nodig geactualiseerd. De volledige rapportage is naar verwachting eind van het jaar beschikbaar.

Door het Rijk wordt een handreiking opgesteld hoe om te gaan met de Immissietoets bij effluentlozingen van zuiveringen. In de tussentijd voert een extern bureau een eerste scan uit wat de Immissietoets betekent voor onze zuiveringen en de daaraan gekoppelde beschikkingen. In 2025 betreft dit een beoordeling voor nutriënten. De beoordeling voor andere KRW-relevante stoffen gebeurt in 2026. Het voorkomen van deze stoffen in effluent wordt in 2025 gemonitord. De uitkomsten van de Immissietoets kunnen aanleiding geven tot het nemen van aanvullende maatregelen.

3.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELN PROGRAMMA VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2025-2029. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2024 gepresenteerd.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2025	Vergelijk: 2024
Beheren en onderhouden van het watersysteem: de watergangen, de gemalen en de kunstwerken (doorlopend).	😊	😊
Renoveren gemaal Smeenge (2026).	😊	😊
Actualiseren van peilbesluiten (doorlopend). <i>Toelichting: Om de daadwerkelijke peilen in het veld in lijn te brengen met de door het AB vastgestelde peilbesluiten is een inhaalslag nodig. Om peilbesluiten vervolgens actueel te houden is een nieuw in te richten werkproces nodig. De inventarisatie en het opstellen van een plan van aanpak hiervoor zijn gestart.</i>	😊	😊
Vertalen van de doelen voor biodiversiteit naar het regulier beheer en onderhoud van het watersysteem (2027), bijvoorbeeld ondersteuning van de pilot slootkantbeheer, het aanpassen van het maaibeheer om de ecologische impact te vergroten en het aanleggen van faunapassages in duikers (voor bijvoorbeeld otters) waar dit mogelijk is.	😊	😊
Ontwikkelen van een norm om te beoordelen of waterbodems te voedselrijk zijn (2027).	😊	😊
Terugdringen van invasieve exoten om ongewenste effecten op het watersysteem en de waterkeringen te beperken (doorlopend).	😊	😊
Samen met gemeenten actualiseren we de maatwerkovereenkomsten voor stedelijk water (2025).	😊	😊
Beleed bufferstroken en landschapselementen ontwikkelen (2025). <i>Toelichting: Het college heeft besloten geen toestemming te geven voor medegebruik van niet-verpachte landschapselementen, omdat dit als staatssteun wordt beschouwd. Overigens is de eerdere 4%-eis voor niet-productief bouwland (GLMC-8) door het Rijk afgeschaft, waardoor deze vraag ook minder relevant is. De regeling rond verplichte bufferstroken staat hier los van en wordt samen met andere ontwikkelingen meegenomen in de evaluatie van het beheer en onderhoud. Nieuwe maatregel: De wijze waarop watergangen worden onderhouden wordt geëvalueerd en waar mogelijk herzien (2027)</i>	😊	😊

Maatregelen Voorkomen van wateroverlast en watertekort	2025	Vergelijk: 2024
Uitvoeren van een watersysteemtoetsing, inclusief opstellen plan voor opvolging en delen uitkomsten in ruimtelijke planvorming (2025).	😊	😊
Actualiseren van het beleid 'compensatie verharding' zodat het aansluit bij de gevolgen van klimaatverandering en ruimte biedt voor nieuwe technische mogelijkheden (2026).	😊	😊
Besluitvorming over waterbeschikbaarheid (2025), dat inzicht geeft in de toekomstige waterbeschikbaarheid, rekening houdend met de gevolgen van klimaatverandering.	✅	😊
In 2025 onderzoeken we de mogelijkheden om verbeteringen door te voeren in het bemalingsregime in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.	😊	😊
Bestuurlijke besluitvorming over de pilots in het kader van het Gebiedsproces bodemdaling (2025).	😊	—
Uitvoeren uitvoeringsprogramma Waterbeschikbaarheid (vanaf 2025).	◆	—

Maatregelen Waterkwaliteit verbeteren	2025	Vergelijk: 2024
Uitvoeren van alle voor de KRW verplichte maatregelen (2027): - vispasseerbaar maken van gemaal de Blocq van Kuffeler (2027), - verplaatsen van de karpers uit de Stobbentocht (reeds uitgevoerd),	😊	😊

• onderzoeken en waar nodig vervangen van gecreosoteerde oevers in de Noordoostpolder (start uitvoering 2023).		
Uitvoeren van maatregelen (onderzoek, uitvoering en beheer) m.b.t. 'overige wateren' en monitoren en evalueren of daarmee het doel bereikt wordt (2027).	😊	😊
Uitvoeren van het Actieplan Bodem en Water samen met de agrarische sector en de provincie (2027).	😊	😊
Uitvoeren van de vervolgaanpak nieuwe stoffen (2027).	😊	😊
Onderzoek naar emissies en bronnen hiervan in stedelijk gebied en handelingsperspectief om deze terug te dringen (2025).	😊	⬢
Onderzoeken mogelijkheden van maatwerk in de Waterschapsverordening om emissies in landelijk en stedelijk gebied te verminderen (2026).	😊	😊
Actualiseren van de immissietoets voor de waterzuiveringen (2025).	😊	—

3.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Speciaal exploitatieproject	Programma
Vervangen behandelde oeverconstructie creosoot	Voldoende en gezond water
Wat is het doel van dit project? Op 23 november 2022 stemde het Algemeen Bestuur in met het vervangen van de gecreosoteerde oeverbeschoeiing (VBOC), voortkomend uit het maatregelenpakket behorend bij het derde KRW Stroomgebiedbeheerplan. Elke vier jaar vindt een bestuurlijke evaluatie plaats. De eerste bestuurlijke evaluatie vindt plaats in de eerste helft van 2026. Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project? Op verzoek van het Algemeen Bestuur is de vervanging aangemerkt als een speciaal project omdat er sprake is van een hoger risicoprofiel in combinatie met een grote financiële omvang. De vervangingsopgave en de vervangingswijze zijn gebaseerd op de nu beschikbare kennis en ervaringen. Het te vervangen areaal oeverbeschoeiing is echter omvangrijk en de uitvoeringsperiode kan oplopen tot 18 jaar. Om rekening te kunnen houden met de nieuwe inzichten op het gebied van de KRW, ervaringen met de vervanging en de effecten op de waterkwaliteit wil het Algemeen Bestuur kunnen bijsturen. Daarnaast zijn de kosten door de doorlooptijd van bijna twee decennia op lange termijn onzeker. Wat hebben we gedaan in 2025 en wat gaan we nog doen? In 2025 wordt circa 6 kilometer oeverbeschoeiing vervangen in de Steenbanktocht en de Westerveertocht. Dit is in lijn met de planning die is vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De werkzaamheden verlopen soepel en de verwachting is dat de werkzaamheden dit jaar conform planning worden afgerond. De nulmetingen voor de vervangingswerkzaamheden in 2026 zijn gestart. Deze metingen blijven doorlopen nadat de werkzaamheden in de betreffende tocht zijn afgerond. De meetgegevens worden gebruikt voor de tussentijdse evaluaties. Volgend jaar worden oeverbeschoeiingen in de Klutentocht en Westerveertocht vervangen. Wat heeft het tot nu toe gekost in 2025 en wat gaat het nog kosten? Het vervangen van behandelde oeverbeschoeiingen wordt gefinancierd binnen het beschikbaar gestelde budget, waarbij gebruik wordt gemaakt van een bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve dient voor het opvangen van schommelingen die optreden, omdat niet elk jaar dezelfde hoeveelheid oeverbeschoeiingen wordt vervangen en de vervangingswerkzaamheden soms over de jaargrenzen heen gaan. De verwachte hoeveelheden en kosten van de werkzaamheden worden jaarlijks geactualiseerd en aan het college voorgelegd middels het Meerjarenonderhoudsplan	

Waterbeheer. De financiële effecten worden daarna conform het reguliere proces aan het Algemeen Bestuur aangeboden via de Kadernota.

In de eerste jaren van het project neemt de vervangingsopgave jaarlijks toe. In 2025 is rekening gehouden met de vervanging van 6 kilometer oeverbeschoeiing. De afgelopen jaren bleef de vervanging van gecreosoteerde oeverbeschoeiing binnen de begrote kosten. Dit kwam omdat het aandeel traditioneel beschoeide oevers (goedkoper in aanleg) groter bleek dan verwacht. Daar waar mogelijk worden altijd duurzame oevers aangelegd. In 2024 is voor het eerst een duurzame oever in het kader van het project aangelegd. Hierbij zijn de kengetallen voor de aanleg van duurzame oevers geactualiseerd. Door inflatie zijn de kengetallen voor aanleg van zowel duurzame oevers als traditioneel beschoeide oevers gestegen. De inflatie is middels de interne inflatieruimte reeds toegevoegd aan de lopende begroting.

Speciaal exploitatieproject	Programma
Zoetwaterbeschikbaarheid	Voldoende en gezond water

Wat is het doel van dit project?

Doel van het uitvoeringsprogramma zoetwaterbeschikbaarheid is 'zorgen dat we goed zijn voorbereid op situaties waarin minder water of water van minder goede kwaliteit beschikbaar is'.

Waarom is dit project speciaal?

Het uitvoeringsprogramma zoetwaterbeschikbaarheid is speciaal vanwege het maatschappelijk belang van het uitvoeringsprogramma.

Wat zijn de belangrijkste risico's van dit project?

De belangrijkste risico's zijn:

Algemeen:

- Het tempo waarmee de watervraag en klimaat zich ontwikkelen is ongewis. Dat geldt daarmee ook voor de mate waarin de voorgenomen maatregelen effect sorteren.

Pilot Eendentocht/Meerkoetentocht:

- Omstandigheden waardoor het project duurder uitpakt dan voorzien.
- Door meer water vast te houden neemt de kans op wateroverlast toe.
- Onvoldoende draagvlak bij betrokkenen waardoor pilot niet doorgaat.
- Investerings hebben niet beoogde effect.
- Verwachting dat, als maatregelen wel het beoogde effect hebben dat deze maatregel op grote schaal wordt uitgerold.

Maatschappelijke kosten baten analyse (mkba) 'slimmer benutten zoetwater' (voorheen 'verkenning water slim verdelen':

- Het is niet alleen aan Waterschap Zuiderzeeland om (na afloop van de verkenning) te besluiten over het uitbreiden van wateraanvoer.
- Realiseren van nieuwe wateraanvoergebieden kan het gevoel van urgentie bij gebruikers om zelf maatregelen te nemen beperken.

Overige maatregelen:

- Projecten komen niet van de grond door onvoldoende capaciteit.

Wat hebben we gedaan in 2025 en wat gaan we nog doen?

Juni 2025 is de Uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid, inclusief het uitvoeringsprogramma, vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor de pilot Eendentocht/Meerkoetentocht en de mkba 'slimmer benutten zoetwater'.

Wat heeft het tot nu toe gekost in 2025 en wat gaat het nog kosten?

Bij de besluitvorming over de financiële doorwerking van het collegeplan (juni 2024) is voor 2025 een budget van €203.000 beschikbaar gesteld voor zoetwaterbeschikbaarheid. In juni 2025 zijn, bij de vaststelling van de uitgangspuntennotitie Zoetwaterbeschikbaarheid, aanvullende middelen beschikbaar gesteld vanuit de bestemmingsreserve DAW-impulsgelden en de bestemmingsreserve collegeplan. Gezien het project zich nog in de opstartfase bevindt zijn er tot op heden slechts beperkte kosten gemaakt.

3.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2025 VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Stand van zaken investeringen 2025

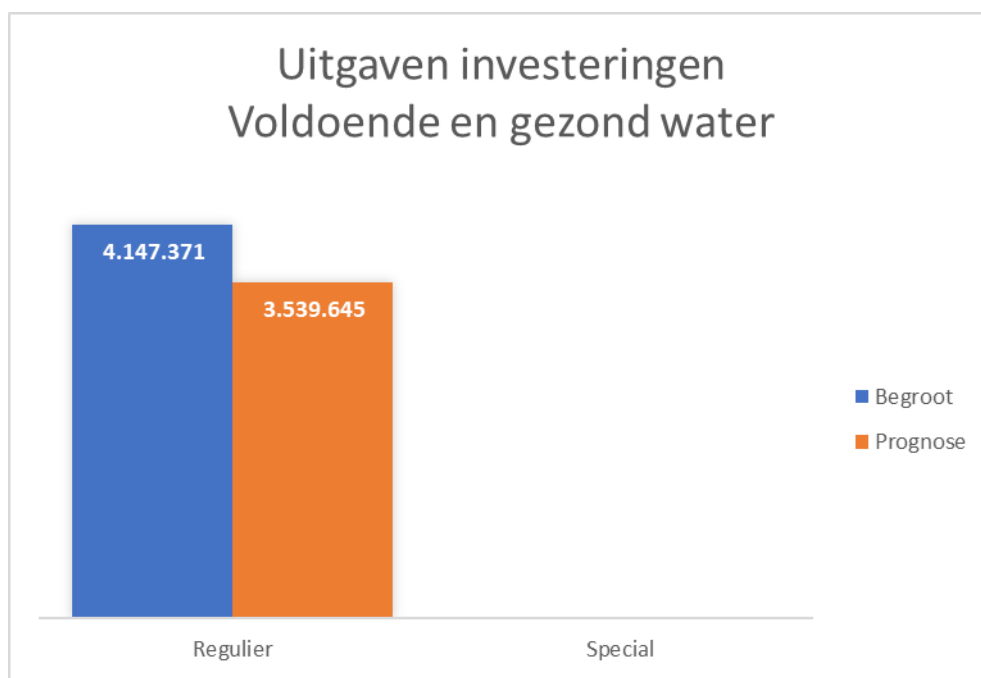
In de Begroting & Meerjarenraming 2025-2029 is opgenomen dat er in 2025 acht investeringen starten. Hiervan zijn zes projecten inmiddels gestart en de twee projecten '2 stuwen Zeewolde stedelijk water' en 'Vervangen pompen expansie' zullen later dit jaar van start gaan.

Investerings B&MR jaarschijf 2025	Te starten in 2025	Gestart	Nog te starten	Vervallen
Regulier	8	6	2	0
Special	0	0	0	0
Totaal	8	6	2	0

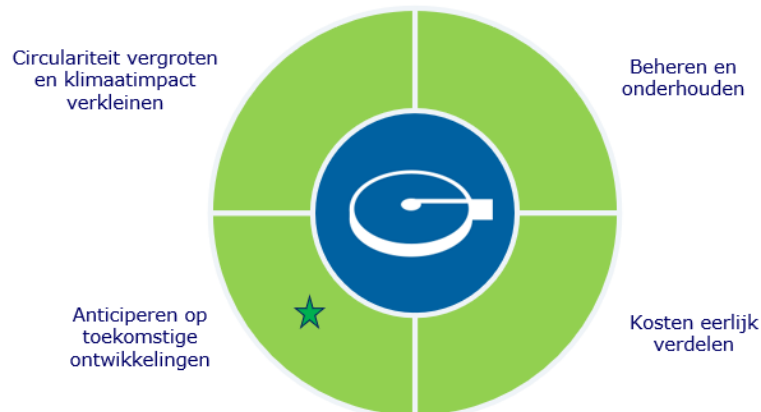
Geplande investeringsuitgaven 2025

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft hier alleen reguliere investeringen, er zijn geen speciale investeringen gepland in 2025.

De verwachte realisatie van de reguliere investeringen van programma Voldoende en gezond water zijn lager dan begroot. Bij een aantal projecten zijn minder uitgaven gerealiseerd door een positief aanbestedingsresultaat. Daarnaast is de uitvoering van de projecten '2 stuwen Zeewolde Stedelijk water' en 'tochtbruggen NOP' deels doorgeschoven naar 2026.

4. Programma Schoon, gezuiverd water

Beheren en onderhouden

Beheer en renovatie zijn onlosmakelijk verbonden met het in bedrijf houden van de installaties. Niet de volledige lijst, maar voorbeelden van revisie betreffen de harkroosters en anti-scalinginstallatie van de schroefpersen op AWZI Tollebeek, de vervanging van de warmtekrachtkoppeling en revisie van de voorbezinktanks op AWZI Dronten, het vervangen van de lavastenen in de luchtbehandeling op AWZI Zeewolde en de betonrevisie van de nabezinktanks en het vervangen van het asfaltbeton op AWZI Lelystad. Bij de AWZI Tollebeek heeft de toezichthouder geconstateerd dat we niet voldoen aan de fosfaatsnorm in het effluent, hiervoor worden maatregelen getroffen.

Volgens planning staat Persleiding 445 (De Griend) voor later dit jaar op de lijst om te worden geïnspecteerd, een van de laatste asbestcementleidingen uit de lijst van risicovolle leidingen. Dit volgens de evaluatie van het Persleidingbeheerplan in 2023.

De wens om de P&ID's op orde te brengen kostte meer tijd dan verwacht. Er zijn inmiddels blauwdrukken gereed voor rioolgemaal, stuwen en grotendeels voor zuiveringen (ca. 80%) en grote oppervlaktewatergemalen (>95% gereed). Een belangrijk vertragend effect is de overvraagde markt voor programmeren van besturingssystemen waardoor opdrachten pas later uitgevoerd worden. Verder hebben diverse oorzaken extern en intern gezorgd voor vertraging. De ombouw van de besturing van grote oppervlaktewatergemalen wordt in de markt gezet voor uitvoering. De blauwdruk van de zuiveringen wordt afgerond en gefaseerd in de markt gezet. Daarnaast worden de kleinere objecten aangepast. Het geheel wordt naar verwachting medio 2028 afgerond.

Kosten eerlijk verdelen

De discrepantie is de afgelopen jaren gedaald. Op basis van de meest recente gegevens (vanaf 2022 nog niet vastgesteld) is de prognose dat we uitkomen op 13% en daarmee onder het doel en het landelijk gemiddelde van 15%. De ontwikkeling gedurende de afgelopen jaren is weergegeven in onderstaande tabel.

2016	2019	2021	2022	2023	2024
29%	21%	19%	13%	13%	13%

De aandacht blijft uitgaan naar Urk en de acties uit het Afvalwaterakkoord. De afspraak is dat de Omgevingsdienst met een plan van aanpak komt richting bedrijven, we zijn nog in afwachting daarvan.

Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen

We blijven alert op de ontwikkelingen in ons beheergebied om zo goede afvalwaterprognoses te kunnen opstellen. Voor het opstellen van afvalwaterprognoses, en in de rol van koploper, zijn we actief in de Community of Practice. En met het Waterschapshuis bouwen we verder aan tools hiervoor. Later dit jaar is er (net als vorig jaar) een landelijk symposium over dit onderwerp.

In navolging op de Afvalwaterakkoorden met Almere en Urk zijn er gesprekken met Dronten die tot een Afvalwaterakkoord moeten leiden en zijn we gestart met onderzoek naar de optimalisatie van het afvalwatertransport. Met de gemeente Lelystad worden hierover ook gesprekken gevoerd. Het streven is om de Afvalwaterakkoorden op gelijke wijze op te stellen, maar de situatie is niet in elke gemeente

hetzelfde. De gesprekken gaan vooral over die zaken die verschillen en hoe deze dan op een juiste wijze in het akkoord onder te brengen.

Voor studie naar de ontwikkelingen in de regio Zeewolde-Oosterwold-Almere is een aantal scenario's doorgerekend op kosten en is de value case uitgewerkt. De uitkomsten worden beoordeeld om te komen tot een voorkeursscenario. Deze geeft richting aan de inrichting van de afvalwaterketen om zo adequaat te kunnen inspelen op de ontwikkelingen die de komende 10-20 jaar op ons afkomen.

We zijn gestart met een onderzoek naar het afvalwatertransportsysteem in de Noordoostpolder, regio Kraggenburg, Ens en Emmeloord met als doel meer inzichten te krijgen in de capaciteit en operationele vereisten en welke aanpassingen nodig zijn om het systeem op orde te houden gezien de ontwikkelingen (woningbouw en bedrijven) in het gebied.

In Almere wordt naast het programma Fit for the Future het afvalwatertransportsysteem uitgebreid. Rioolgemaal Nobelhorst is gerealiseerd; een tijdelijke leiding voert afvalwater af tot de definitieve aansluiting in 2026. Netcongestie is een aandachtspunt.

Verder wordt de capaciteit bij verschillende persleidingen vergroot, in verband met de groeiprognozes van de stad. Deze investeringen zijn binnen het Afvalwater akkoord met de gemeente afgestemd.

Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen

Op de AWZI's Dronten en Tollebeek worden WKK's gereviseerd om de continuïteit van de energieopwekking te waarborgen en storingen te voorkomen. Voor Tollebeek staat het voornemen voor 2030 een groengasinstallatie te realiseren, maar vormt netcongestie nog een belemmering. Overgaan op groen gas betekent dat we de elektriciteit die we nu zelf opwekken volledig moeten betrekken van het net, en dat is momenteel beperkt door netcongestie. Deze situatie zal de komende 5-10 jaar niet veranderen. Consequentie is dat de doelstelling voor 2030 uit het zicht raakt, maar we blijven de kwestie monitoren.

Binnen het Waterlabplatform werken we aan innovatieve projecten voor verbetering van het afvalwatertransportsysteem en blijven we lopende initiatieven monitoren. Samen met Vitens en Horizon Flevoland verkennen we hoe bedrijven beïnvloed kunnen worden in hun drinkwatergebruik en waterrecycling, zeker nu de beschikbaarheid van drinkwater onder druk staat.

In 2025 zijn we aangesloten bij diverse programma's die effluent als alternatieve waterbron onderzoeken. We starten een traject om risico's en kansen te analyseren, en voeren een haalbaarheidsstudie uit voor een pilotproject met industrieel gebruik van effluent. Ook binnen het gebiedsproces Watervoorziening Noordelijk Flevoland wordt gezuiverd afvalwater als bron voor proceswater onderzocht. Het plan van aanpak is gereed en werkgroepen werken aan integrale oplossingen rond waterbesparing, hergebruik van effluent en economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Bij de ontwikkeling van Pampus in Almere werken we met de gemeente en Vitens aan een toekomstgerichte wijk. We onderzoeken nieuwe systemen en normen voor drinkwater en afvalwater, zoals regenwatergebruik in woningen, lokale zuivering en gescheiden inzameling van grijs en zwart water. Daarbij leren we van nationale en Europese voorbeelden, zoals Noorderhoek in Sneek.

Binnen het Nationaal Groeifonds wordt gekeken of het project voor vergaand fosfaatverwijdering met Biophree kan plaatsvinden bij waterschap Rijn en IJssel. Voor DEXfilter loopt het onderzoek nog op de AWZI Dordrecht ten aanzien van bedrijfsvoeringsaspecten en de verwijdering van microverontreinigingen en PFAS. Parallel daaraan is een plan van aanpak opgesteld om inzicht te krijgen of realisatie mogelijk voor is 31 december 2028. Dit in relatie tot de capaciteit van de installatie binnen het begrote investeringsbudget en subsidie, de onzekerheden die er nog zijn, de risico's en de financiële consequenties.

4.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA SCHOON, GEZUIVERD WATER

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2025-2029. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2024 gepresenteerd.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2025	Vergelijk: 2024
Beheren en onderhouden van bestaande installaties en zuiveringen en rioolgemaal (doorlopend).		
Uitvoeren van herstelwerkzaamheden aan bestaande persleidingen op basis van slimme inspecties (doorlopend).		
Evaluëren beleid afvalwater buitengebied (IBA's). <i>Toelichting: Dient te zijn afgerond derde kwartaal 2027</i>		

Maatregelen Kosten eerlijk verdelen	2025	Vergelijk: 2024
Uitvoeren van metingen en extra monitoring in gebieden met de hoogste discrepantie (doorlopend).		
Versterken van de externe samenwerking met de belastingininner (GBLT), de Omgevingsdienst en de gemeenten (doorlopend).		
Communiceren over de acties die we gaan ondernemen om de discrepantie terug te brengen en het gesprek aangaan met provincie, gemeenten en bedrijfsmatige lozers in ons beheergebied (doorlopend). <i>Toelichting: We zijn in afwachting van het plan van aanpak van de Omgevingsdienst voor verder acties die nodig zijn.</i>		

Maatregelen Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen	2025	Vergelijk: 2024
Actualisatie integrale aanpak afvalwater Zuiderzeeland Strategie afvalwaterketen (doorlopend).		
Opstellen van afvalwaterprognoses en vastleggen afspraken in bestuursovereenkomsten samen met gemeenten (uiterlijk 2027).		
Uitbreiden van onze transportsystemen om te voldoen aan de verwachte capaciteitsvraag door toename woningen/bedrijven (doorlopend), bijvoorbeeld de aanleg van transportleiding Oosterwold (2026).		
De capaciteit van de AWZI's is op orde en maatregelen in beeld gebracht en worden gerealiseerd bijvoorbeeld Almere (2027) en Zeewolde (2025). <i>Toelichting: Maatregelen Tollebeek afhankelijk van drinkwatervraagstuk en acties i.v.m discrepantie. Afronding studie Dronten en opstellen plan van aanpak.</i>		
Realiseren van nazuivering van microverontreiniging en medicijnresten op AWZI Almere (2027).		
Bepalen van een vervolgaanpak voor het verwijderen van microverontreinigingen en medicijnresten voor de overige AWZI's (2027).		
Diverse pilotonderzoeken om te kunnen blijven voldoen aan de KRW voor wat betreft de effluentkwaliteit van de AWZI's.		
Onderzoek naar aanvoer van microverontreinigingen en verwijdering ervan op AWZI's (2027).		

Maatregelen Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen	2025	Vergelijk: 2024
In 2025 ontvangt het Algemeen Bestuur de uitkomsten van de business case voor de terugwinning van cellulose op AWZI Zeewolde. <i>Toelichting: Afhankelijk van gesprekken met afnemer over kosten opwerking en opbrengsten. Verwachting is dat Business Case in Q4 wordt gepresenteerd.</i>		
Werken aan nieuwe sanitatieconcepten samen met bedrijven, overheden en het drinkwaterbedrijf (doorlopend), bijvoorbeeld Waterlab.		
In 2025 ontvangt het Algemeen Bestuur een voorstel voor klimaatmaatregelen op de AWZI Almere. <i>Toelichting: Het is nog onderwerp van gesprek of en op welke wijze een voorstel wordt ontwikkeld voor klimaatmaatregelen op de AWZI Almere.</i>		
Onderzoek naar ontstaan van lachgas en ontwikkelingen van maatregelen voor reductie (2027).		

4.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN SCHOON, GEZUIVERD WATER

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
AWZI Almere fit for the future		Schoon, gezuiverd water	Geheim verklaard door DenH op 23-01-2024		Afronding: 2026
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X		Nazorgfase	Afgerond

Kaders / doelstellingen:

- Vergroten capaciteit AWZI Almere;
- 20% slibreductie in 2030 ten opzichte van 2018;
- Productie van duurzame energie door het opwerken van biogas naar groen gas met CO₂-terugwinning en het winnen van struviet als grondstof;
- Schoner oppervlaktewater, verwijdering van microverontreinigingen;
- In kaart brengen aanpak van een klimaatneutrale AWZI Almere als bijdrage in ZZL klimaatneutraal in 2050;
- Bijdrage in CO₂ reductie van 55% in 2030 t.o.v. 1990;
- Behouden/vergroten van biodiversiteit.

Vanuit de eerder vastgestelde Beleidskaders:

- Waterbeheerprogramma;
- Energiestrategie;
- Klimaataanpak;
- Integrale Aanpak Afvalwaterketen Zuiderzeeland (actualisatie 2023)

is een aanpak vastgesteld voor het project Almere Fit for the Future.

Om het zuiveringsslib op een robuuste manier te kunnen blijven verwerken is een groot deel van de sliblijn aan vervanging toe. Om het groeiend aanbod van afvalwater in de toekomst te kunnen blijven verwerken moet de capaciteit van de AWZI, inclusief de sliblijn, worden vergroot. Aangezien zowel slib vanuit Almere als onder andere Zeewolde hier verwerkt kan worden moet de sliblijn vergroot worden. Ook is het wenselijk om maatregelen op de AWZI's toe te passen voor het verwijderen van microverontreinigingen uit het afvalwater.

Toelichting voortgang 2025

De aanbesteding voor de realisatie van het project AWZI Almere Fit for the Future heeft inmiddels plaatsgevonden en de werkzaamheden zijn gegund. Het terrein is bouwrijp gemaakt en de eerste civiele werkzaamheden zijn gestart, waaronder het aanbrengen van fundaties voor de verschillende tanks en het bedrijfsgebouw voor de pompen en warmtewisselaars. Ook is begonnen met het omleggen van diverse persleidingen ten behoeve van aanpassingen aan het ontvangwerk, het nieuwe opvoergemaal en de ombouw van een nabezinktank tot voorbezinktank.

Dit jaar worden de uitkomsten van het onderzoek naar het terugwinnen van fosfaat geëvalueerd en bekeken wat een slimme aanpak hierin is. Dit in het licht van het ontwikkelen van een ZZL visie over circulariteit. Focus ligt nu op warmtelevering voor de gisting en vermarkten CO₂.

In verband met de werkzaamheden voor de renovatie en aanpassing van de AWZI Almere zijn een deel van de zonnepanelen weggehaald. Gebleken is dat terugplaatsing duurder is dan vooraf gedacht en in de praktijk ook lastiger te realiseren is. De panelen en toebehoren liggen op AWZI Lelystad opgeslagen. Er wordt op dit moment onderzocht wat mogelijke oplossingen zijn ten aanzien van een herbestemming. Hieruit kan naar voren komen, dat er geen goede oplossing beschikbaar is voor (her)gebruik. In dat geval dient de boekwaarde van de zonnepanelen vervroegd te worden afgeschreven.

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
Aanpassing AWZI Zeewolde		Schoon, gezuiverd water	€ 2.600.000 (uitvoeringskrediet)		2021-2025
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen: Verder uitwerken van de aanpassing van de AWZI Zeewolde, gericht op: - Vergroting van de capaciteit van de AWZI met 10%-15% - Terugwinnen van cellulose en daarmee een bijdrage leveren aan circulariteit - In kaart brengen aanpak voor een klimaatneutrale AWZI Zeewolde					
Toelichting voortgang 2025 De fijnzeefinstallatie (fase 1) is eind vorig jaar opgeleverd en in bedrijf genomen. Als gevolg van vetlozingen stond de installatie enige tijd stil omdat dit een goede werking hinderde. Dit leidde tot verstoppingsproblemen in de afvoerleiding met cellulose. Er zijn een aantal wijzigingen aangebracht om verstoppingen te voorkomen en de toevoer naar de installatie te verbeteren. Het ontwerp voor fase 2 wordt opgesteld door de afnemer en zit in de afrondende fase. Dan is duidelijk hoe de hygienisatiestap er uit komt te zien en hoe deze te koppelen met de fijnzeef en plaatsen op het terrein. Parrallel aan dit proces vinden gesprekken plaats ter voorbereiding op de contractvorming. Daarbij zal de afzet van de cellulose via Aquaminerals verlopen. De opzet is nu dat de afnemer investeert in fase 2 waarvoor het waterschap dan een vergoeding betaalt. Dit past niet binnen de constructie met Aquaminerals en er wordt nu gekeken hoe dit aanbestedingstechnisch uit is te voeren om toch ons (circulaire) doel te bereiken. De planning is dat fase 2 in de eerste helft van 2026 in bedrijf wordt genomen. Voor het industriegebied waar de AWZI in ligt is een Energy Hub opgericht op initiatief van de gemeente. We zijn in gesprek met de coöperatie van bedrijven om hieraan deel te nemen. Uit een scan bleek dat deelname de benodigde kW oplevert en we daarmee voldoende capaciteit hebben voor fase 2. Als extra optie nemen we het installeren van een batterij mee voor de situatie dat binnen de coöperatie het opgenomen boven de limiet komt. Dan hebben we nog capaciteit om de installatie in bedrijf te houden.					

4.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2025 SCHOON, GEZUIVERD WATER

Stand van zaken investeringen 2025

In de Begroting & Meerjarenraming 2025-2029 is opgenomen dat er in 2025 negentien investeringen starten. Inmiddels zijn er veertien projecten gestart. Nog één project, Renovatie RG-181 Strandweg, zal later dit jaar starten. De overige vier geplande investeringen zijn uitgesteld. Dit betreft de investeringen in renovatie van drie rioolgemaal in de gemeente Urk (Zuid, Stortemelk en Staart) waarvan de start is doorgeschoven naar 2026 (dit is in de kadernota al vermeld). Ook van het project voor de capaciteitsuitbreiding van de bandindikker op AWZI Tollebeek is de start uitgesteld naar 2027.

Investerings B&MR jaarschijf 2025	Te starten in 2025	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	19	14	1	4
Special	0	0	0	0
Totaal	19	14	1	4

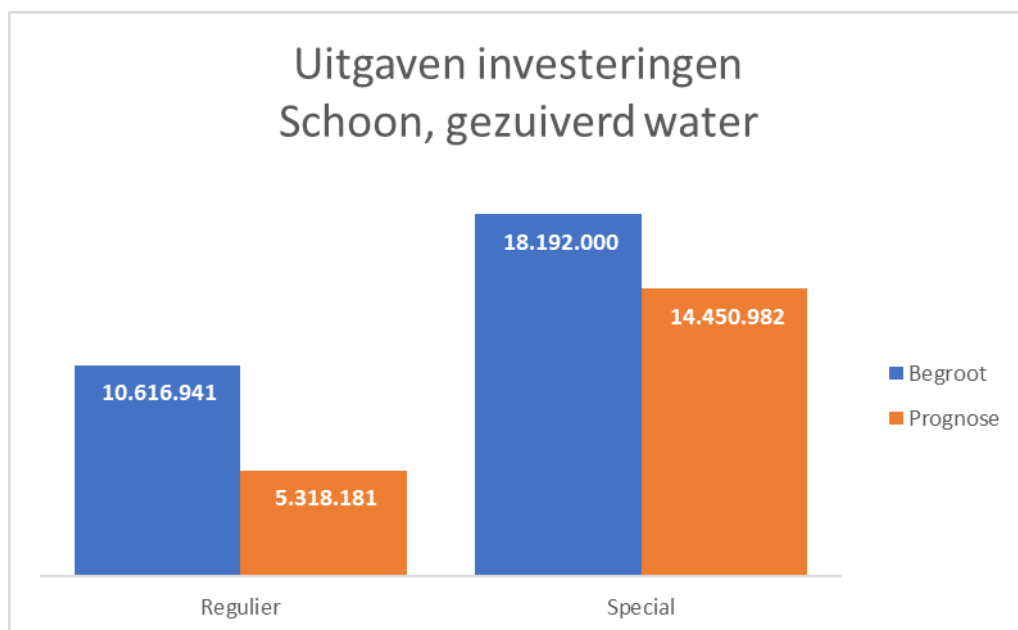
Geplande investeringsuitgaven 2025

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst in reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot).

De verwachte realisatie van de reguliere investeringen van programma Schoon, gezuiverd water zijn flink lager dan begroot. Naast het eerder genoemde uitstel van 4 geplande investeringen zorgen de volgende mutaties in de planning voor een lager bedrag aan geplande uitgaven in 2025:

Met betrekking tot de reguliere investeringsopgave is de uitvoering van het verleggen van persleiding 880 in zuiveringskring Tollebeek, locatie Urk (fase 1 en 2) nu verplaatst naar het eerste half jaar van 2026, en bij de realisatie van persleiding 280 te Almere is de planning aangepast op basis van nieuwste inzichten van de projectleider. Verder is de planning van de deelvervanging van persleiding 220 in Almere ook gewijzigd n.a.v. problemen met netcongestie bij het vooraf door de gemeente te realiseren bestuurgemaal Ouverture. Bij elkaar zorgt dit voor een verlaging van -4,3 miljoen euro. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere verlagingen en verplaatsingen van 2025 naar 2026.

Ook bij de speciale investeringen zijn er een aantal verschuivingen: Bij AWZI Almere (Fit for the Future) is de uitgavenplanning aangepast: een verschuiving van ruim 3,2 miljoen euro van 2025 naar 2026 (1,2 miljoen euro) en 2027 (2 miljoen euro). Dit betreft geen uitloop van de bouw maar een veranderd uitgavenpatroon. Bij AWZI Zeewolde project cellulose-terugwininstallatie) is in 2024 meer uitgegeven en is de ingebruikname vervroegd naar het eerste kwartaal van 2025, waardoor de uitgaven van 2025 zijn verlaagd met 0,4 miljoen euro.

5. Programma Financiën, organisatie en informatie

Solide basis

Op 11 februari 2025 nam het Algemeen Bestuur kennis van het geactualiseerde Treasurystatuut Zuiderzeeland 2025, vastgesteld door het college in december 2024. Het statuut vervangt het oude financieringsstatuut en sluit aan bij actuele wet- en regelgeving. Het biedt kaders voor een transparant en risicomijdend beheer van de financiële middelen en positie van het waterschap, en geeft uitvoering aan een actiepoint uit het Bestuursprogramma en Collegeplan.

In de B&MR 2025-2029 is vastgelegd dat het kwijscheldingsbeleid in 2026 wordt geëvalueerd. We startten hier echter al in 2025 mee. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen onderzoekt in welke mate andere waterschappen en gemeenten in ons beheergebied gebruikmaken van de ruimere wettelijke mogelijkheden voor kwijschelding en wat de gevolgen hiervan zijn voor Waterschap Zuiderzeeland. COELO rondt het onderzoek in het najaar van 2025 af, waarna de resultaten ter bespreking worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Het activabeleid biedt een financieel kader met regels voor de waardering en afschrijving van activa. Het is een belangrijk instrument om de financiële gezondheid van het waterschap op lange termijn te borgen. Activabeleid kan zowel bijdragen aan beperking van de omvang van de schuldpositie als aan de stabiliteit van uitgaven. De afgelopen periode is het activabeleid tegen het licht gehouden en is een aantal voorstellen gedaan voor aanpassing. De belangrijkste wijzigingen zijn: activering van financieringsrente HWBP, wijziging urennorm en aanpassing afschrijvingstermijn zonnepanelen.

Als waterschap hebben we in de Informatiestrategie de digitale dienstverlening voor de burgers en ondernemers en de toegankelijkheid en het verbeteren van onze gegevensuitwisseling centraal gesteld. Om deze digitale ontwikkeling mogelijk te maken hebben we afgelopen tijd verder gewerkt aan het uitbouwen van de solide basis. Daarbij hebben we permanent aandacht voor de informatieveiligheid en privacy. In het eerste half jaar hebben we o.a. de volgende resultaten bereikt:

- Migratie van de website Zuiderzeeland naar een nieuw platform, inclusief de integratie met de vacaturesite;
- Herinrichting vergaderzaal Algemeen Bestuur met nieuwe audiovisuele middelen en live streaming van de vergaderingen;
- Introductie van nieuw digitaal archief;
- Nieuwe communicatie met de processturing bij zuiveringen en gemalen, en tooling waarbij veilig beheer op afstand mogelijk is;
- Alertheids campagne voor digitale dreiging rondom de NAVO-top.

Voor de digitale dienstverlening is er de teleurstelling dat het huidige zaakstelsel (Onegov) niet kan voldoen aan de vereiste digitale identificatie van burgers (Digi-D). Bij de verdere implementatie van het zaakstelsel kan er geen koppeling worden gerealiseerd met de vereiste digitale identificatie (zie verder de toelichting over digitale dienstverlening onder anticiperend en (veer)krachtig).

Anticiperend en (veer)krachtig

Medio 2025 is een aanzienlijk deel van de benodigde financiering voor toekomstige investeringen al vastgelegd, met als doel de financieringsrisico's zoveel mogelijk te spreiden en te beheersen. Dit in lijn met de aanpak van de invulling van de financieringsbehoefte 2025-2030 (zoals behandeld in het AB van juni 2025). In de komende tijd wordt verdere financiering aangetrokken om de uitvoering van enkele omvangrijke investeringsprojecten mogelijk te maken. Het betreft onder andere de versterking van de IJsselmeerdijk en de renovatie en uitbreiding van AWZI Almere (Fit for the Future), die in 2025 zijn gestart.

Complexere en nieuwe opgaven, de veranderde taakuitoefening, de strengere eisen vanuit wetgeving, de intensievere samenwerking met de omgeving en een veranderende arbeidsmarkt zijn een aantal voorbeelden die vragen om een toekomstbestendige organisatie.

Hiervoor is Vitaal Zuiderzeeland ingezet als instrument voor een vitale en veerkrachtige organisatie, die blijvend in staat is de waterschapstaak uit te voeren. En zijn wij als organisatie in staat om indirecte arbeid gecontroleerd en tijdig te laten meegroeien om deze veranderde taak te kunnen blijven faciliteren. En om goed werkgeverschap te verstevigen, wat een belangrijk uitgangspunt is voor een veerkrachtige organisatie. HRM is toekomstbestendig(er) in de organisatie ingericht, met focus op strategisch advies bij organisatiebrede- en HRM opgaven. De doorstroomplaatsen helpen ons om flexibeler in te kunnen spelen op de arbeidsmarkt. Met een nieuwe aanpak voor recruitment, is het gelukt om meer en kwalitatief goede kandidaten te vinden en vacatures sneller in te vullen. Ook wordt er flink geïnvesteerd in opleiding en training van medewerkers. Verder is er intensief, en met succes, gewerkt aan het creëren van extra banen vanuit de Wet Banenafpraak en het bieden van goede begeleiding aan de betreffende medewerkers.

Om op korte- en lange termijn de van ons verwachte inzet en dienstverlening blijvend te realiseren zetten wij in op procesoptimalisering en het aantrekken van de juiste kennis en ontwikkeling van onze medewerkers. Meer zorg voor het behouden van verworven kennis en minder afhankelijk worden van gespecialiseerde inhuur en externe expertise. Daarnaast moeten wij aan eisen voldoen op het gebied van transparante bedrijfsvoering, informatieveiligheid, en financiële verantwoording.

Om klaar te zijn en blijven voor de toekomst is onderzocht hoe het leeraanbod voor onze medewerkers toekomst- en doelgerichter kan worden ingericht. Vanaf september 2025 wordt ons eerste e-learningplatform in gebruik genomen, dat medewerkers faciliteert bij het flexibel en efficiënt leren/ontwikkelen met digitaal lesmateriaal. We zien ontwikkeling – van teams én medewerkers – als iets dat bijdraagt aan onze gezamenlijke doelen. Door dit aan te pakken creëren we meer samenhang en kwaliteit in persoonlijke en teamontwikkeling, op een manier die past bij wie we zijn én waar we naartoe willen als organisatie. Om beter om te gaan met de uitdagingen op digitaal vlak, zetten we extra in op de ontwikkeling van digitale vaardigheden. Sinds begin dit jaar hebben we DigiFIT toolboxen. Elk team presenteert maandelijks over een onderwerp in het kader van de digitale transformatie of digitale vaardigheden. Ook zijn er weer een winter- en zomerschool waarmee we extra aandacht besteden aan ZZL-verbindt, het ontwikkelprogramma, binnen de organisatie.

De renovatie kantoor Larserbos verliep volgens planning. Eind van deze zomer is het vernieuwde kantoor weer in gebruik genomen en is op de buitenruimte de zomerontmoeting van de organisatie gehouden. In vervolg op de optimalisatie van de derde etage van het Waterschapshuis is de ICT-serverruimte vernieuwd. Er is een energie-efficiëntere serverruimte gerealiseerd en de migratie van de servers verliep succesvol. Het geheel draagt bij aan een werkomgeving die de verschillende manieren van werken ondersteunt. Zoals projectmatig samenwerken en (hybride) vergaderen en ook die het ontmoeten en verbinden versterkt.

Er is ook gestart met de voorbereiding op het aanpassen van de buitenruimte (o.a. de parkeerplaatsen) bij het Waterschapshuis. Met het aanpassen van de buitenruimte willen we komen tot een open en duurzaam ingericht buitenruimte, die ook beter aansluit op onze inzet op klimaat-, biodiversiteit- en energiestrategie.

In het najaar willen we komen tot de bestuurlijke vaststelling van de nieuwe Digitale Strategie 2026-2030, als opvolger van onze huidige informatiestrategie. In deze strategie met als motto "digitaal bedreven, open en innovatief" bepalen we de lijnen voor de toekomst en bepalen we de strategie op het inzetten van digitale technologie. De digitale transformatie van de samenleving is zo verweven met onze wateropgaven en onze bedrijfsvoering dat we behoefte hebben hierin keuzes en een eigen strategie te kiezen die hierop inspeelt.

5.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen komen uit het vastgestelde Begroting & Meerjarenraming 2025-2029. Ter vergelijking worden ook de symbolen van de Bestuursrapportage 2024 gepresenteerd.

Maatregelen Solide basis	2025	Vergelijk: 2024
We werken verder aan een nieuwe solide basis voor financieel/ondersteunende processen met gedigitaliseerde, transparante processen en systemen.	😊	😊
We werken verder aan informatieveiligheid en privacy, zodat iedereen binnen het waterschap bewust en alert handelt conform de landelijke normen en wetgeving.	😊	😊
Jaarlijks evalueren en indien nodig aanpassen van het opleidingsaanbod van de ZZL Academie, om de vakbekwaamheid en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te faciliteren.	😊	😊
Uitwerken van de actuele HR-beleidsspeerpunten uit de cao-afspraken.	😊	😊
Het waterschap evalueert het financieel beleidskader en past deze waar nodig aan om ook op lange termijn de financiële positie op orde te houden (doorlopend).	😊	😊
Het waterschap spant zich doorlopend in om kansen te geven aan nieuwe collega's uit specifieke doelgroepen waaronder extra participatiebanen. <i>Toelichting:</i> Het realiseren van de wettelijke taakstelling voor het aantal te realiseren participatiebanen is direct gekoppeld aan onze formatieomvang. Het is een continue activiteit, waardoor onze realisatiegraad ook in 2025 benaderd gaat worden. Dit is in lijn met de afspraak om ons in te zetten voor het realiseren van het wettelijk quotum. Op dit moment is de realisatie 91%, wat inhoudt dat er 11,96 banen zijn ingevuld door medewerkers vanuit de Banenafpraak. De doelstelling voor 2025 is 13,2 banen.	😊	😞
Actualisatie van het treasurystatuut (2025).	✓	-

Maatregelen Anticiperend en (veer)krachtig	2025	Vergelijk: 2024
We bepalen in breed samenwerkingsverband de impact van wetgeving voor het digitale tijdperk en implementeren deze in samenhang.	😊	😊
We vernieuwen ons informatielandschap waar dit nodig is om solide te blijven functioneren in de toekomst.	😊	😊
Benutten van nieuwe digitale ontwikkelingen om primaire en dienstverleningsprocessen te verbeteren (2027), bijvoorbeeld door het energieverbruik van onze gemalen en zuiveringen te optimaliseren en door onze website als loket voor onze diensten te verbeteren.	😊	😊
De digitale dienstverlening van ons waterschap wordt voortdurend aangepast om minimaal te blijven voldoen aan de wet- en regelgeving voor de digitale overheid, waarbij we streven naar digitaal en persoonlijk waar mogelijk en nuttig. <i>Toelichting:</i> We hebben moeten besluiten de doorontwikkeling van het huidige zaakstelsel stop te zetten en op zoek te gaan naar een alternatief. Voor de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening voor burgers is een koppeling met Digi-D aansluiting wettelijk vereist. Ons zaakstelsel is gebaseerd op Microsoft technologie en na een intensief traject blijkt dat het de leverancier, samen met Microsoft niet lukt om het systeem geschikt te maken voor Digi-D identificatie. Het zoeken naar een werkend alternatief, dat duurzaam, veilig, betaalbaar en voldoet aan de wettelijke eisen maakt dat er vertraging komt in de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening. Daarbij komt dat Microsoft het gebruik van haar technische oplossingen anders wil gaan verrekenen. Hierdoor zijn de kosten vooraf lastig in te schatten. Dit maakt het huidige zaakstelsel naar alle waarschijnlijkheid significant duurder en geeft te veel financieel risico.	😞	😊
We ondersteunen de verandering in onze taken met een meerjarig organisatieontwikkelprogramma.	😊	😊

5.2 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2025 FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Stand van zaken investeringen 2025

In de Begroting & Meerjarenraming 2025-2029 is opgenomen dat er in 2025 tien investeringen starten. Hiervan zijn zes projecten inmiddels gestart en de twee investeringen 'Wifi netwerk' en 'vervangen werkplekken kantoren' zullen dit najaar nog starten. Voor de investering 'Gevelreiniging en kitvoegen' is de start uitgesteld naar 2030 (op basis van een inspectierapport waaruit bleek dat het dit nog niet nodig was) en 'Vervangen buitenzonwering' is uit de investeringsplanning gehaald (behoort tot regulier periodiek onderhoud in plaats investering).

Investerings B&MR jaarschijf 2025	Te starten in 2025	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	10	6	2	2
Special	0	0	0	0
Totaal	10	6	2	2

Geplande investeringsuitgaven 2025

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien. Het gaat hier om de geprognosticeerde uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de begrote uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft hier alleen reguliere investeringen, er zijn geen speciale investeringen gepland in 2025. Ondanks de twee uitgestelde/vervallen investeringen zijn de verwachte uitgaven in 2025 hoger dan begroot door met name hogere uitgaven voor project Serverruimte (overigens rechtmatig binnen totale kredietomvang, dwz. het is een verschuiving van jaarbedrag).

